

تست فیزیک دهم

(با جواب تشریحی)

فصل پنجم
ترمودینامیک
فقط رشته ریاضی

ریاضی و تجربی

سراسری

(داخل و خارج کشور)

گزینه دو

قلم چی

تنظیم : عقیل اسکندری

دبیر فیزیک منطقه سه تهران

1398/6/23

09125164028

09125164028

فصل 5 فیزیک 10

ترمودینامیک

09125164028

1- حجم گاز کاملی در فشار $10^5 Pa$ و دمای $27^\circ C$ برابر $1 cm^3$ است. تعداد مولکول های گاز کدام است؟ $R = 8 \frac{J}{mol \cdot K}$
 سرسری- 1391 $(\approx 6 \times 10^{23} \text{ عدد آووگادرو})$

(1) $2,5 \times 10^{21}$ (2) $2,5 \times 10^{19}$ (3) $\frac{10^{23}}{24}$ (4) $\frac{10^{23}}{24}$

پاسخ: گزینه 4 برای حل، ابتدا با کمک معادله‌ی حالت گاز کامل، تعداد مول گاز کامل را محاسبه می‌کنیم:

$$PV = nRT \Rightarrow 10^5 \times 1 \times 10^{-6} = n \times 8 \times (273 + 27) \Rightarrow n = \frac{10^{-1}}{2400} = \frac{1}{24000} \text{ mol}$$

در ادامه با توجه به مفهوم عدد آووگادرو، با یک تناسب ساده داریم:

$$\left\{ \begin{array}{l} \frac{\text{تعداد مولکول}}{\text{مول}} = \frac{1}{24000} \\ \frac{1}{24000} = N \end{array} \right. \Rightarrow N = \frac{1}{24000} \times 6 \times 10^{23} = \frac{1}{4} \times 10^{20} = 2,5 \times 10^{19}$$

نگاه دیگر:

$$\text{تعداد مولکول ها} = \frac{\text{تعداد مول}}{\text{عدد آووگادرو}} \Rightarrow n = \frac{N}{N_A} \Rightarrow N = nN_A = \frac{1}{24000} \times 6 \times 10^{23} = 2,5 \times 10^{19}$$

2- در 15 لیتر گاز کامل 2 اتمی که دمای آن $23 -$ درجه‌ی سلسیوس و فشار آن 8 اتمسفر است، چه تعداد مولکول گاز وجود دارد؟
 خارج از کشور- 1390 $(R = 8 \frac{J}{mol \cdot K}, \text{ عدد آووگادرو} = 6 \times 10^{23}, 1 atm = 10^5 Pa)$

(1) $3,6 \times 10^{22}$ (2) $3,6 \times 10^{24}$ (3) $3,9 \times 10^{23}$ (4) $3,9 \times 10^{25}$

پاسخ: گزینه 2 برای حل ابتدا با کمک معادله‌ی حالت گاز کامل، تعداد مول گاز کامل را محاسبه می‌کنیم:

$$PV = nRT \Rightarrow 8 \times 10^5 \times 15 \times 10^{-3} = n \times 8 \times (273) + (-27) \Rightarrow n = 6$$

$$\frac{\text{تعداد مولکول}}{\text{مول}} = \frac{6 \times 10^{23}}{1} \Rightarrow N = ?$$

در ادامه با توجه به مفهوم عدد آووگادرو با یک تناسب ساده داریم:

$$N = 36 \times 10^{22} = 3,6 \times 10^{24}$$

3- مخزنی به حجم 5 لیتر حاوی گاز اکسیژن در فشار $10^5 Pa$ و دمای $27^\circ C$ است. جرم گاز موجود در مخزن چند گرم است؟
 سرسری- 1390 $(R = 8 \frac{J}{mol \cdot K}, M_{O_2} = 32 \frac{g}{mol})$

(1) $\frac{10}{3}$ (2) $\frac{5}{3}$ (3) $\frac{20}{3}$ (4) $\frac{5}{24}$

پاسخ: گزینه 3 با توجه به معادله‌ی حالت گاز کامل می‌توان نوشت:

$$PV = nRT \Rightarrow 1.0^{\circ} \times (\Delta \times 10^{-2}) = n \times 8 \times (27 + 273) \Rightarrow n = \frac{\Delta \times 10^{-2}}{8 \times 300} = \frac{\Delta}{24} \text{ mol}$$

$$n = \frac{m}{M} \Rightarrow \frac{\Delta}{24} = \frac{m}{34} \Rightarrow \frac{m}{\Delta} = \frac{34}{24} = \frac{17}{12} \text{ g/mol}$$

۴- چگالی یک گاز کامل در دمای $7^{\circ}C$ و فشار $1.0^{\circ} Pa$ چند گرم بر لیتر است؟ $R = 8J/molK$ ، جرم مولکولی

خارج از کشور- ۱۳۸۷

$$\frac{40}{V} \text{ (A)}$$

$$\frac{10}{V} \text{ (B)}$$

$$\frac{7}{30} \text{ (C)}$$

$$\frac{7}{10} \text{ (D)}$$

پاسخ: گزینه ۳ طبق معادلات داریم:

$$PV = nRT \Rightarrow PV = \frac{m}{M}RT \Rightarrow PM = \frac{m}{V}RT \Rightarrow PM = \rho RT$$

با جایگذاری چگالی بدست می آید.

$$T = 7 + 273 = 280 K$$

$$1.0^{\circ} \times 32 \times 10^{-2} = \rho \times 8 \times 280 \Rightarrow \rho = \frac{32 \times 10^{-2}}{8 \times 280} = \frac{40}{V} = \frac{10}{V} \frac{kg}{m^3} = \frac{gr}{lit}$$

۵- در یک مخزن ۶ لیتر هوا با فشار ۴ اتمسفر موجود است. مقداری از هوای مخزن را خارج می کنیم و فشار آن به ۲ اتمسفر می رسد. حجم هوای خارج شده از مخزن در فشار یک اتمسفر چند لیتر است؟ (دما ثابت و گاز کامل فرض شود)

خارج از کشور- ۱۳۸۸

$$24 \text{ (A)}$$

$$22 \text{ (B)}$$

$$12 \text{ (C)}$$

$$6 \text{ (D)}$$

پاسخ: گزینه ۲ چون مقداری گاز کامل را به دو قسمت تقسیم کرده ایم، داریم:

$$\left. \begin{aligned} \frac{P_0 V_0}{T_0} &= \frac{P_1 V_1}{T_1} + \frac{P_2 V_2}{T_2} \\ T_0 &= T_1 = T_2 \end{aligned} \right\} \Rightarrow P_0 V_0 = P_1 V_1 + P_2 V_2 \Rightarrow 4 \times 6 = 2 \times 6 + 1 \times V_2 \Rightarrow V_2 = 12 \text{ lit}$$

۶- مخزنی شامل ۲ گرم گاز هلیوم و ۱۶ گرم گاز اکسیژن است. دمای مخلوط این دو گاز، $300 K$ و فشار آن $1.0^{\circ} Pa$ می باشد. با فرض اینکه گازها کامل باشند، چگالی مخلوط چند گرام بر متر مکعب است؟

خارج از کشور- ۱۳۹۳

$$(R = 8 \frac{J}{mol \cdot K}, M_{He} = 4 \frac{g}{mol}, M_{O_2} = 32 \frac{g}{mol})$$

$$0.25 \text{ (A)}$$

$$0.4 \text{ (B)}$$

$$0.6 \text{ (C)}$$

$$0.75 \text{ (D)}$$

پاسخ: گزینه ۱ برای پاسخ دادن به این سؤال، مراحل زیر را طی می کنیم:

برحالی اول: محاسبه ی مجموع حجم گاز هلیوم و اکسیژن در مخلوط با توجه به معادله ی حالت گاز کامل:

$$\left\{ \begin{aligned} n_{O_2} &= \frac{m_{O_2}}{M_{O_2}} = \frac{16}{32} = \frac{1}{2} \\ n_{He} &= \frac{m_{He}}{M_{He}} = \frac{2}{4} = \frac{1}{2} \end{aligned} \right. \Rightarrow n_{\text{gas}} = n_1 + n_2 = \frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1 \text{ mol}$$

$$PV = nRT \Rightarrow 1.0^{\circ} \times V = 1 \times 8 \times 300 \Rightarrow V = 24 \times 10^{-2} m^3$$

مرحله ی دوم: محاسبه ی چگالی مخلوط دو ماده با توجه به رابطه ی $\rho = \frac{\sum m}{V_{\text{مخلوط}}}$:

$$\rho_{\text{مخلوط}} = \frac{\sum m}{V} = \frac{09125164028 \text{ kg}}{(2 + 16) \times 10^{-3}} = \frac{18 \times 10^{-3}}{24 \times 10^{-3}} = \frac{3}{4} = 0,75 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$$

۷- مخزنی به حجم ۴۰ Lit حاوی مخلوطی از گازهای هیدروژن و هلیوم در فضای ۱۲۷°C و فشار $2 \times 10^5 \text{ Pa}$ است. اگر جرم مخلوط

خارج از کشور- ۱۳۹۸

۸ گرم باشد، نسبت جرم هیدروژن به جرم هلیوم کدام است؟ $(R = 8 \frac{\text{J}}{\text{mol} \cdot \text{K}})$

۳ (۴)

۲ (۳)

۱ (۲)

۱ (۱)

09125164028

پاسخ: گزینه ۱

$$\begin{cases} M_{H_2} = 2 \text{ gr/mol} & V = 40 \text{ Lit} \\ M_{He} = 4 \text{ gr/mol} & T = 127 + 273 = 400 \text{ K} \\ & P = 2 \times 10^5 \text{ Pa} \end{cases}$$

$$PV = nRT \rightarrow (2 \times 10^5)(40 \times 10^{-3}) = n \times 8 \times 400 \rightarrow n = 2,5$$

[مجموع تعداد مول های هلیوم و هیدروژن] $n = 2,5$

$$N = n_{H_2} + n_{He} = \frac{m_{H_2}}{M_{H_2}} + \frac{m_{He}}{M_{He}} = 2,5 \rightarrow \frac{m_{He}}{4} + \frac{m_{H_2}}{2} = 2,5$$

$$\rightarrow \begin{cases} 2m_{H_2} + m_{He} = 10 \text{ g} \\ m_{H_2} + m_{He} = 10 \text{ g} \end{cases} \rightarrow \begin{cases} m_{H_2} = 2 \text{ g} \\ m_{He} = 6 \text{ g} \end{cases} \rightarrow \frac{m_{H_2}}{m_{He}} = \frac{2}{6} = \frac{1}{3}$$

۸- مخزنی با حجم ثابت ۸۰ لیتر محتوی مخلوطی از دو گاز هیدروژن و هلیوم با دمای ثابت ۲۷ درجه ی سلسیوس و فشار ۷,۵ atm است. اگر جرم مخلوط ۸۰ گرم باشد، چند درصد از جرم مخلوط را هلیوم تشکیل می دهد؟

خارج از کشور- ۱۳۹۶

$$(R = 8 \frac{\text{J}}{\text{mol} \cdot \text{K}}, 1 \text{ atm} = 10^5 \text{ pa})$$

۷۵ (۴)

۶۰ (۳)

۴۰ (۲)

۲۵ (۱)

پاسخ: گزینه ۴ ابتدا چون تمامی اطلاعات مسئله در مورد مخلوط دو گاز (هیدروژن و هلیوم) را داریم ابتدا تعداد مول این مخلوط را با استفاده از رابطه ی $PV = nRT$ به دست می آوریم.

$$PV = nRT \Rightarrow 7,5 \times 10^5 \times 80 \times 10^{-3} = n \times 8(27 + 273) \Rightarrow n = 2,5 \text{ mol}$$

حال با توجه به این که مجموع تعداد مول دو گاز و مجموع جرم دو گاز را داریم می توان نوشت:

$$\left. \begin{array}{l} H_2 = (1) \quad \text{گاز} \quad \left\{ \begin{array}{l} n_1 + n_2 = 2,5 \\ m_1 + m_2 = 80 \end{array} \right. \\ He = (2) \quad \text{گاز} \quad \left\{ \begin{array}{l} n_1 M_1 + n_2 M_2 = 80 \\ \frac{m_1}{M_1} + \frac{m_2}{M_2} = 2,5 \end{array} \right. \end{array} \right\} \Rightarrow \begin{array}{l} n_1 = 10 \\ n_2 = 15 \end{array}$$

$$n_p = \frac{m_p}{M_p} \Rightarrow 15 = \frac{m_p}{4} \Rightarrow m_p = 60g$$

$$\frac{m_p}{M_{\text{gas}}} = \frac{60}{80} \times 100\% = 75\%$$

۹- مخزن با حجم ثابت ۱۴ لیتر محتوی مخلوطی از ۶ گرم گاز هیدروژن و ۱۱۲ گرم گاز نیتروژن ۲۷ درجه‌ی سلسیوس است. فشار مخلوط گازها چند اتمسفر است؟

$$(M_{N_2} = 28 \frac{g}{mol}, M_{H_2} = 2 \frac{g}{mol}, 1 atm = 10^5 Pa, R = 8 \frac{J}{mol \cdot K})$$

۱۲ (۴)

۹ (۳)

۸ (۲)

۶ (۱)

پاسخ: گزینه ۳ در ابتدا تعداد مول هریک از دو گاز را به دست می‌آوریم:

$$\begin{cases} n_{H_2} = \frac{m_{H_2}}{M_{H_2}} = \frac{6}{2} = 3 \text{ mol} \\ n_{N_2} = \frac{m_{N_2}}{M_{N_2}} = \frac{112}{28} = 4 \text{ mol} \end{cases} \Rightarrow n_{\text{مخلوط}} = 3 + 4 = 7$$

$$\begin{cases} V_{\text{مخلوط}} = 14 \text{ lit} = 14 \times 10^{-3} \text{ m}^3 \\ T_{\text{مخلوط}} = \theta + 273 = 27 + 273 = 300^\circ K \end{cases}$$

با نوشتن رابطه‌ی قانون گازها خواهیم داشت:

$$PV = nRT \Rightarrow P \times 14 \times 10^{-3} = 7 \times 8 \times 300 \Rightarrow P \times 10^5 Pa = 12 atm$$

۱۰- در محفظه‌ای به حجم ۳۳٫۶ لیتر مخلوطی از دو گاز اکسیژن و هلیوم وجود دارد. فشار گاز 2×10^5 پاسکال و دمای آن ۷ درجه سلسیوس است. اگر جرم گاز ۵۴ گرم باشد، چند درصد مولکول‌های آن اکسیژن است؟

$$(M_{He} = 4 \frac{g}{mol}, M_{O_2} = 32 \frac{g}{mol}, R = 8 \frac{J}{mol \cdot K})$$

۳۰ (۴)

۴۰ (۳)

۶۰ (۲)

۵۰ (۱)

پاسخ: گزینه ۱ ابتدا تعداد مول مخلوط را به دست می‌آوریم:

$$PV = nRT \Rightarrow 2 \times 10^5 \times 33.6 \times 10^{-3} = n \times 8 \times 280 \Rightarrow n = 3$$

$$n_{\text{مخلوط}} = n_{He} + n_{O_2} \rightarrow n_{He} = (3 - n_{O_2}), n = \frac{m}{M} \Rightarrow m = nM$$

$$n_{O_2} \times 32 + (3 - n_{O_2}) \times 4 = 54 \Rightarrow n_{O_2} = 1.5 \text{ mol}$$

$$\text{درصد مولکول اکسیژن} = \frac{n_{O_2}}{n_{\text{مخلوط}}} \times 100 = \frac{1.5}{3} \times 100 = 50\%$$

بنابراین:

11- مقداری گاز کامل تک اتمی در یک فرآیند هم فشار، گرمای Q را می گیرد و انرژی درونی آن به اندازه ΔU تغییر می کند. کدام گزینه درست است؟
 خارج از کشور- ۱۳۹۷

$$Q = \frac{8}{3}\Delta U \quad \text{Ⓐ}$$

$$Q = \frac{2}{5}\Delta U \quad \text{Ⓑ}$$

$$Q = -\Delta U \quad \text{Ⓒ}$$

$$Q = \Delta U \quad \text{Ⓓ}$$

پاسخ: گزینه ۴ در فرآیند هم فشار تک اتمی:

$$Q = nC_p\Delta T = \frac{5}{2}nR\Delta T = \frac{5}{2}P\Delta V, \quad W = -P\Delta V$$

$$Q = -\frac{5}{2}W \Rightarrow W = -\frac{2}{5}Q$$

$$\Delta U = Q + W \Rightarrow \Delta U = Q - \frac{2}{5}Q = \frac{3}{5}Q \Rightarrow Q = \frac{5}{3}\Delta U$$

12- گرمایی یک گرم گاز هیدروژن می گیرد. تا در فشار ثابت دمای 1°C افزایش یابد، چند برابر مقدار گرمایی است که یک گرم آب می گیرد تا دمای 1°C افزایش یابد؟
 خارج از کشور- ۱۳۹۳

$$(M_{H_2} = 2 \frac{g}{mol}, C_p = 28 \frac{J}{mol \cdot K}, C_{(ب)} = 4200 \frac{J}{kg \cdot ^\circ C})$$

خارج از کشور- ۱۳۹۳

$$1 \quad \text{Ⓐ}$$

$$2 \quad \text{Ⓑ}$$

$$\frac{10}{3} \quad \text{Ⓒ}$$

$$\frac{20}{3} \quad \text{Ⓓ}$$

پاسخ: گزینه ۲ هر دو گرمای مطرح شده در صورت سؤال را با توجه به روابط زیر محاسبه می کنیم (دقت شود که یک گرم گاز هیدروژن، معادل با نیم مول است):

$$Q_1 = nC_p = \frac{1}{2} \times 28 \times 1 = 14J. \quad \text{برای نیم مول گاز هیدروژن در فشار ثابت است.}$$

$$Q_2 = mc\Delta T = 1 \times 10^{-3} \times 4200 \times 1 = 4.2J \quad (\text{گرمای لازم برای افزایش دمای } 1^\circ\text{C} \text{ برای } 1g \text{ آب}) \Rightarrow \frac{Q_1}{Q_2} = \frac{14}{4.2} = \frac{10}{3}$$

13- در یک فرآیند هم فشار یک لیتر گاز کامل دو اتمی در دمای صفر درجه ی سلسیوس مقداری گرما از دست می دهد و حجم آن در فشار یک اتمسفر به ۸۰۰ حجم اولیه اش می رسد. در این فرآیند گاز چند ژول گرما از دست می دهد؟
 سراسری- ۱۳۸۶

سراسری- ۱۳۸۶

$$(1atm = 10^5 pa, C_p = \frac{7}{2}R)$$

$$40 \quad \text{Ⓐ}$$

$$100 \quad \text{Ⓑ}$$

$$70 \quad \text{Ⓒ}$$

$$50 \quad \text{Ⓓ}$$

پاسخ: گزینه ۲

$$\begin{cases} Q = nC_p(T_2 - T_1) = n \times \frac{7}{2}R(T_2 - T_1) \\ \frac{PV}{T} = nR \Rightarrow T = \frac{PV}{nR} \end{cases}$$

$$\Rightarrow Q = n \times \frac{7}{2}R \left(\frac{PV_2}{nR} - \frac{PV_1}{nR} \right) = \frac{7}{2}P(V_2 - V_1) \Rightarrow \frac{7}{2} \times 10^5 [(0.8 - 1) \times 10^{-3}] = -70J$$

۱۴- دمای ۱۰ گرم گاز هیدروژن در فشار ثابت از $27^{\circ}C$ به $127^{\circ}C$ می‌رسد. کار انجام شده توسط گاز در این فرایند چند کیلوژول سراسری-۱۳۹۶

09125164028

۸ (۴)

$$(R = 8 \frac{J}{mol \cdot K}, M_{H_2} = 2 \frac{g}{mol})$$

۶ (۳)

۴ (۲)

۲ (۱)

پاسخ: گزینه ۲ در فرآیند هم فشار کار از رابطه‌ی زیر به دست می‌آید.

$$W = -P\Delta V$$

$$W = -P\Delta V = -P(V_f - V_i) = -(PV_f - PV_i)$$

$$\frac{PV = nRT \rightarrow W = -(nRT_f - nRT_i) = -(5 \times 8 \times 400 - 5 \times 8 \times 300)$$

$$n = \frac{m}{M} = \frac{10}{2} = 5$$

$\rightarrow W = -4000$ کار محیط روی دستگاه (گاز)

$$W' = +4000J = 4kJ \text{ کار دستگاه روی محیط (گاز) } (W' = -W)$$

۱۵- گاز درون یک محفظه را در فشار ثابت $2 \times 10^5 Pa$ سرد می‌کنیم و از حجم $6lit$ به $2lit$ می‌رسد. اگر گاز در این فرایند $2800J$ گرما از دست بدهد، انرژی درونی آن چند ژول کاهش می‌یابد؟ سراسری-۱۳۹۵

۳۶۰۰ (۴)

۲۰۰۰ (۳)

۱۸۰۰ (۲)

۱۴۰۰ (۱)

پاسخ: گزینه ۳ ابتدا کار انجام شده روی گاز را محاسبه می‌کنیم و در نهایت با استفاده از قانون اول ترمودینامیک به راحتی تغییرات انرژی درونی قابل محاسبه است:

$$Q = -2800J$$

$$W = -P(\Delta V) = -P(V_f - V_i) = -2 \times 10^5 (2 - 6) \times 10^{-3} = 800J$$

$$\Delta U = Q + W = -2800 + 800 = -2000J$$

۱۶- حجم نیم مول گاز هلیوم طی یک فرایند هم فشار، از ۱۰ لیتر به ۸ لیتر می‌رسد. اگر دمای اولیه گاز برابر $27^{\circ}C$ باشد، کار انجام شده روی گاز چند ژول است؟ سراسری-۱۳۹۷

$$(R = 8 \frac{J}{mol \cdot K})$$

۱۲۰۰ (۴)

۲۴۰ (۳)

-۱۲۰۰ (۲)

-۲۴۰ (۱)

پاسخ: گزینه ۳ فشار گاز را محاسبه می‌کنیم.

$$PV = nRT \Rightarrow P \times 10 \times 10^{-3} = 0.5 \times 8 \times 300 \Rightarrow P = \frac{1200}{10^{-2}} = 12 \times 10^2 Pa$$

$$W = -P\Delta V = -12 \times 10^2 \times (8 - 10) \times 10^{-3} = 240J$$

۱۷- یک مول گاز تک اتمی، طی یک فرایند هم فشار، $40J$ کار روی محیط انجام می‌دهد. تغییر انرژی درونی گاز چند ژول است؟ سراسری-۱۳۹۷

۲۰ (۴)

۶۰ (۳)

۱۰۰ (۲)

۱۴۰ (۱)

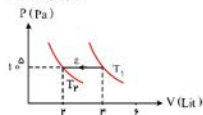
پاسخ: گزینه ۳

$$\Delta U = \frac{3}{2}nR\Delta T = \frac{3}{2}P\Delta V \Rightarrow |\Delta U_{\text{مربوط}}| = 1,5 |W_{\text{مربوط}}| = 1,5 \times 40 = 60 \text{ J}$$

$$W_{\text{مربوط}} = -P\Delta V$$

۱۸- شکل مقابل مربوط به گاز کامل تک اتمی است که طی فرایند α به طور هم فشار از دمای T_1 به دمای T_2 رسیده است. تغییر انرژی درونی گاز در این فرایند چند ژول است؟

سراسری- ۱۳۸۱

+۳۰۰ (۲)

+۵۰۰ (۱)

-۵۰۰ (۴)

-۳۰۰ (۳)

پاسخ: گزینه ۳

$$\frac{PV}{T} = nR \Rightarrow T = \frac{PV}{nR}, \quad \Delta U = \frac{3}{2}nR\Delta T = \frac{3}{2}nR \left[\frac{P_2 V_2}{nR} - \frac{P_1 V_1}{nR} \right]$$

$$\Delta U = \frac{3}{2} [P_2 V_2 - P_1 V_1] = \frac{3}{2} P (V_2 - V_1) \Rightarrow \Delta U = \frac{3}{2} \times 1,0^5 [(2 - 4) \times 10^{-2}] = -300 \text{ J}$$

۱۹- در یک انبساط هم فشار گاز کامل، کدام کمیت‌ها مثبت‌اند؟ (W : کار انجام شده روی گاز، Q : گرمای داده شده به گاز و ΔU : تغییر انرژی درونی گاز است.)

خراج از کشور- ۱۳۸۹

 $\Delta U, W$ (۴) Q, W (۳) $W, Q, \Delta U$ (۲) $\Delta U, Q$ (۱)

پاسخ: گزینه ۱ چون در این فرایند حجم گاز افزایش یافته است پس کار انجام شده روی گاز منفی است. از طرفی بنا بر رابطه $V = \left(\frac{nR}{P}\right) T$ در فشار ثابت اگر حجم گازی افزایش یابد، دمای آن نیز افزایش می‌یابد ($\Delta U > 0$). در نتیجه بنا بر قانون اول ترمودینامیک ($\Delta U = Q + W$)، چون $\Delta U > 0$ و $W < 0$ می‌توان نتیجه گرفت که $Q > 0$ است.

۲۰- مقداری گاز کامل تک اتمی طی فرآیندی هم فشار 500 J گرما از محیط می‌گیرد. تغییر انرژی درونی این گاز چند ژول است؟

سراسری- ۱۳۸۹

$$(C_{mP} = \frac{5}{2}R)$$

۴۰۰ (۴)

۵۰۰ (۳)

۳۰۰ (۲)

۲۰۰ (۱)

پاسخ: گزینه ۲

$$Q = nC_P(T_2 - T_1) \Rightarrow Q = n \times \frac{5}{2}R \left[\frac{PV_2}{nR} - \frac{PV_1}{nR} \right]$$

$$\Rightarrow Q = \frac{5}{2}P(V_2 - V_1) \Rightarrow 500 = \frac{5}{2}P(V_2 - V_1)$$

$$\Rightarrow P(V_2 - V_1) = 200 \Rightarrow \Delta U = \frac{3}{2}nR(T_2 - T_1) = \frac{3}{2}nR \left[\frac{PV_2}{nR} - \frac{PV_1}{nR} \right]$$

$$\Rightarrow \Delta U = \frac{3}{2}P(V_2 - V_1) = \frac{3}{2}[200] = 300 \text{ J}$$

در فرآیند هم فشار:

برای گاز تک اتمی:

برای گاز دو اتمی:

برای گاز چند اتمی:

$$\Delta U = -\frac{3}{2}W$$

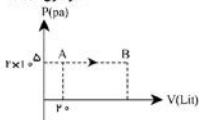
$$\Delta U = -\frac{5}{2}W$$

$$\Delta U = -\frac{7}{2}W$$

09125164028

۲۱- یک گاز کامل تک اتمی، فرایند AB را مطابق شکل طی می‌کند. اگر انرژی درونی گاز طی این فرایند $9kJ$ تغییر کند، حجم گاز

سرشاری - ۱۳۹۱

در حالت B چند لیتر است؟ ($C_V = \frac{3}{2}R$ و $C_P = \frac{5}{2}R$)

۳۸ (۲)

۵۰ (۴)

۳۰ (۱)

۴۵ (۳)

پاسخ: گزینه ۴

$$\begin{cases} \Delta U = \frac{3}{2}nR\Delta T \\ PV = nRT \Rightarrow P\Delta V = nR\Delta T \end{cases} \Rightarrow \Delta U = \frac{3}{2}P\Delta V \Rightarrow 9000 = \frac{3}{2}(2 \times 10^5) \times \Delta V$$

$$\Rightarrow V_f - 20 = \frac{2}{100}m^3 = 30 \text{ Lit} \Rightarrow V_f = 50 \text{ Lit}$$

نکته: $m^3 \xrightarrow{\times 10^3} \text{Lit}$

۲۲- حجم اولیه ی گاز کاملی در دمای $27^\circ C$ برابر ۲ لیتر است. اگر در فشار ثابت 1.5×10^5 پاسکال، دمای آن را به $127^\circ C$

سرشاری - ۱۳۹۱

برسانیم. کاری که گاز روی محیط انجام می‌دهد، چقدر زول است؟

۳۰۰ (۴)

۱۰۰ (۳)

$$\frac{200}{3} (۲)$$

۱ (۱)

پاسخ: گزینه ۴

$$P - \text{ثابت} \Rightarrow \frac{V_1}{T_1} = \frac{V_f}{T_f} \Rightarrow \frac{2}{300} = \frac{V_f}{400} \Rightarrow V_f = \frac{4}{3} \text{ Lit}$$

$$\text{هدد} = W' = -W = P\Delta V = (1.5 \times 10^5) \times \left[\left(\frac{4}{3} - 2 \right) \times 10^{-3} \right] = 100 \text{ J}$$

۲۳- دو مول گاز تک اتمی به حجم 1.75 متر مکعب را در فشار ثابت منبسط کرده ایم. اگر دمای اولیه ی گاز 350 کلوین باشد و در

این فرایند 10^4 ژول گرما مبادله شده باشد، دمای ثانویه چند کلوین و حجم ثانویه چند متر مکعب است؟ ($R = 8 \frac{J}{\text{mol} \cdot K}$)

سرشاری - ۱۳۹۰

۳،۸ و ۶۰۰ (۴)

۳،۸ و ۷۶۶ (۳)

۳ و ۷۶۶ (۲)

۳ و ۶۰۰ (۱)

09125164028

عقل اسکندری

پاسخ: گزینه 1

$$Q = nC_P(T_f - T_i) \Rightarrow 10^3 = 2 \times \frac{5}{2} \times 8(T_f - 350) \Rightarrow T_f = 600 \text{ K}$$

$$\frac{P_1 V_1}{T_1} = \frac{P_2 V_2}{T_2} \Rightarrow \frac{V_1}{T_1} = \frac{V_2}{T_2} \Rightarrow \frac{1.75}{350} = \frac{V_2}{600} \Rightarrow V_2 = 3 \text{ m}^3$$

۲۴- دمای ۲ مول گاز کامل، در فشار ثابت از ۳۰ درجه سلسیوس به ۸۰ درجه سلسیوس افزایش می‌یابد. کار انجام شده روی گاز در

سرانبری-۱۳۹۳

این فرایند چند ژول است؟ $(R = 8.31 \frac{J}{\text{mol} \cdot K})$

۸۳۰ (۴)

۸۳۰ (۳)

۴۱۵ (۲)

۴۱۵ (۱)

09125164028
گزینه ۳

$$\text{کار فرآیند هم فشار } W_p = -P\Delta V \xrightarrow{P\Delta V = nRT} W_p = -nRT$$

$$W_p = -2 \times 8.31(80 - 30) \Rightarrow W_p = -830 \text{ J}$$

۲۵- در فشار ثابت P، به مقدار معینی گاز کامل Q ژول گرما می‌دهیم و دمای آن را به اندازه ی ΔT افزایش می‌دهیم. اگر تغییر

خارج از کشور-۱۳۹۳

انرژی درونی گاز ΔU باشد، کدام رابطه در SI درست است؟

۰ < ΔU = ۳/۲ Q (۴)

۰ < ΔU = Q (۳)

۰ < ΔU < Q (۲)

ΔU < ۰ < Q (۱)

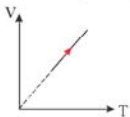
پاسخ: گزینه ۲ چون دما افزایش یافته است بنابراین ΔU مثبت است و در نتیجه گزینه ی (۱) نادرست است. از طرفی می‌دانیم در

فرایند هم فشار Q = ۳/۲ W یا Q = ۵/۲ W یا Q = ۷/۲ W و از طرف دیگر W و Q هم علامت نیستند و با توجه به این که

$$\Delta U = Q + W \quad \text{بنابراین: } |Q| > |\Delta U|$$

۰ < ΔU < Q

۲۶- در شکل مقابل، پاره‌خط ab فرآیندی را روی مقداری گاز کامل نشان می‌دهد. در طی این فرآیند خارج از کشور-۱۳۸۵

① انرژی درونی گاز کامل ثابت است.

② فشار گاز ثابت است.

③ چگالی گاز تغییر نکرده است.

④ با محیط خارج مبادله‌ی گرما نشده‌است.

پاسخ: گزینه ۲ چون در ضمن فرآیند ab دمای گاز افزایش می‌یابد، انرژی درونی گاز کامل هم بالا می‌رود (حذف گزینه ی ۱) و گاز

روی محیط بیرون کار انجام می‌دهد و از آن گرما می‌گیرد (حذف گزینه ی ۴) و با بالا رفتن حجم گاز و ثابت ماندن جرم آن، چگالی گاز

کاهش می‌یابد (حذف گزینه ی ۳). در نهایت چون فرآیند به صورت یک خط راست گذرا از مبدأ در دستگاه V - T می‌باشد، فرآیند

ab هم فشار است. (درست بودن گزینه ی ۲)

۲۷- در یک فرایند هم فشار، یک لیتر گاز کامل دو اتمی مقداری گرما از دست می دهد و در فشار یک جو حجم آن ۲۵ درصد کاهش می یابد. کار انجام شده روی گاز چند ژول است؟ (یک جو برابر 10^5 پاسکال است).

فراج از کشور- ۱۳۸۶

چنین گزینندی امکان ندارد.

۲۵۰ (۳)

۷۵ (۲)

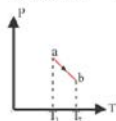
۲۵ (۱)

پاسخ: گزینه ۱

$$W = -P\Delta V \rightarrow W = -10^5 \times \left[\left(1 - \frac{1}{2}\right) - 1 \right] \times 10^{-3} = 25J$$

۲۸- نمودار $(P-T)$ یک مول گاز کامل مطابق شکل معادل است. کدام عبارت در خصوص فرآیند ab درست است؟

سراسری- ۱۳۸۸

(۱) حجم گاز افزایش یافته است.

(۲) کار انجام شده روی گاز مثبت است.

(۳) انرژی درونی گاز کاهش یافته است.

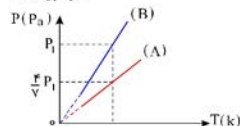
پاسخ: گزینه ۱ با توجه به شکل فشار کاهش یافته و دما افزایش یافته است و انرژی درونی افزایش یافته و طبق $PV = nRT$ می توان گفت حجم زیاد شده است.

$$V = nRT \rightarrow \text{زیاد}$$

$$\frac{P}{V} \rightarrow \text{کم}$$

۲۹- اگر نمودار $(P-T)$ ۵ مول گاز کامل A به حجم 10 لیتر و n مول گاز کامل B به حجم 16 لیتر به صورت شکل زیر باشد، n کدام است؟

سراسری- ۱۳۹۵

۱۴ (۲)

۱۰ (۱)

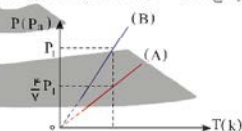
۲۸ (۴)

۲۰ (۳)

پاسخ: گزینه ۲ با استفاده از معادله ی حالت گازهای کامل داریم:

$$PV = nRT \rightarrow \frac{P_A}{P_B} \times \frac{V_A}{V_B} = \frac{n_A}{n_B} \times \frac{T_A}{T_B}$$

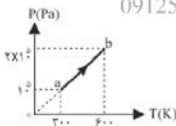
$$\xrightarrow{T=\text{کنت}} \frac{\frac{r}{5} P_1}{P_1} \times \frac{10}{16} = \frac{5}{n_B} \times 1 \rightarrow \frac{r}{5} \times \frac{10}{16} = \frac{5}{n_B} \rightarrow n_B = 16 \text{ mol}$$

۳۰- نمودار $P-T$ نیم مول گاز کامل تک اتمی مطابق شکل است. در این فرایند انرژی درونی گاز چند ژول افزایش می‌یابد؟

خارج از کشور- ۱۳۸۶

09125164028

۱۲۰۰ (۲)

۳۰۰۰ (۴)

$$(R = 8 \frac{J}{mol \cdot K} \text{ و } C_V = \frac{3}{2} R)$$

۶۰۰ (۱)

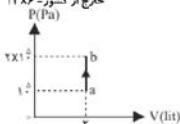
۱۸۰۰ (۳)

پاسخ: گزینه ۳

$$\Delta U = nC_V \Delta T = \frac{3}{2} nR \Delta T = \frac{3}{2} \times 0.5 \times 8 \times 300 = 1800 \text{ J}$$

۳۱- نمودار $P-V$ یک گاز کامل تک اتمی مطابق شکل است. در این فرایند، انرژی درونی گاز یافته است.

خارج از کشور- ۱۳۸۶

۳۰۰ ژول افزایش (۲)

۳ × ۱۰^۵ ژول کاهش (۴)

09125164028

$$(C_V = \frac{3}{2} R)$$

۳۰۰ ژول کاهش (۱)

۳ × ۱۰^۵ ژول افزایش (۳)

پاسخ: گزینه ۲

$$\Delta U = W + Q = 0 + Q = nC_V \Delta T = \frac{3}{2} nR \Delta T = \frac{3}{2} V \cdot \Delta P$$

$$\Rightarrow \Delta U = \frac{3}{2} \times 2 \times 10^{-3} \times (2 \times 10^5 - 10^5) = +300 \text{ J}$$

۳۲- اگر R ثابت گازها بر حسب $\frac{J}{mol \cdot K}$ باشد، مقدار گرمایی که در حجم ثابت باید به یک مول گاز کامل تک اتمی بدهیم تا دمای آن را یک کلونین بالا ببرد، برابر با کدام است؟

سراسری- ۱۳۸۳

$\frac{5}{2} R$ (۴)

$\frac{5}{2} R$ (۳)

$\frac{3}{2} R$ (۲)

$\frac{1}{2} R$ (۱)

پاسخ: گزینه ۲

$$Q = nC_V(T_f - T_i) = 1 \times \frac{3}{2} R(1) \Rightarrow Q = \frac{3}{2} R$$

۳۳- درون دو ظرف با حجم یکسان، در یکی n مول گاز اکسیژن و در دیگری به همان تعداد مول هلیوم وجود دارد. طی یک فرایند هم حجم، به هر دو گاز، مقدار گرمای یکسانی می‌دهیم. اگر نسبت افزایش دمای هلیوم به افزایش دمای اکسیژن را با k و نسبت تغییر انرژی درونی گاز هلیوم به تغییر انرژی درونی گاز اکسیژن را با m نشان دهیم، کدام گزینه درست است؟

سراسری- ۱۳۸۸

$m > 1, k > 1$ (۴)

$m < 1, k < 1$ (۳)

$m = 1, k = 1$ (۲)

$m = 1, k > 1$ (۱)

پاسخ: گزینه 1

$$\begin{cases} Q_{He} = \frac{3}{2} n_{He} R \Delta T_{He} \\ Q_{Or} = \frac{5}{2} n_{Or} R \Delta T_{Or} \end{cases} \Rightarrow \frac{\Delta T_{He}}{\Delta T_{Or}} \times \frac{3}{5} = 1 \Rightarrow \frac{\Delta T_{He}}{\Delta T_{Or}} = \frac{5}{3} = K \Rightarrow K > 1$$

$$n_{Or} = n_{He}$$

$$\Delta U = Q + W^* = Q \Rightarrow \frac{\Delta U_{He}}{\Delta U_{Or}} = \frac{Q_{He}}{Q_{Or}} = 1 = m \Rightarrow m = 1$$

۳۴- فشار نیم مول گاز کامل دو اتمی در حجم ثابت. ۲۵ درصد افزایش می‌یابد. اگر دمای اولیه‌ی گاز $300 K$ باشد، گاز چند ژول گرما می‌گیرد؟ (گزینه ۱ ابتدا چون حجم ثابت است با استفاده از رابطه‌ی $\frac{P_r}{P_1} = \frac{T_r}{T_1}$ دمای ثانویه‌ی گاز را به دست می‌آوریم: $R = 8 \frac{J}{mol \cdot K}$)

خارج از کشور- ۱۳۹۶

۲۵۰ (۴)

۷۵۰ (۳)

۹۰۰ (۲)

۱۵۰۰ (۱)

پاسخ: گزینه ۱ ابتدا چون حجم ثابت است با استفاده از رابطه‌ی $\frac{P_r}{P_1} = \frac{T_r}{T_1}$ دمای ثانویه‌ی گاز را به دست می‌آوریم:

$$\frac{P_r}{P_1} = \frac{T_r}{T_1} \Rightarrow \frac{P_r = P_1 + \frac{1}{5} P_1 = \frac{6}{5} P_1}{T_1 = 300} \Rightarrow \frac{6 P_1}{5 P_1} = \frac{T_r}{300} \Rightarrow T_r = 375 K$$

برای محاسبه‌ی گرما نیم مول گاز دو اتمی در حجم ثابت از رابطه‌ی Q زیر به دست می‌آوریم:

$$Q = n C_V \Delta T \xrightarrow{u = \frac{5}{2} R} Q = 0.5 \times \frac{5}{2} R \times (T_r - T_1)$$

$$C_V = \frac{5}{2} R$$

$$\Rightarrow Q = 0.5 \times \frac{5}{2} \times 8 \times (375 - 300) = 750 J$$

خارج از کشور- ۱۳۹۸

۳۵- مقداری گاز کامل، در فرآیندی از محیط گرما می‌گیرد. در این صورت:

(۱) دمای گاز افزایش می‌یابد.

(۲) الزاماً گاز روی محیط، کار انجام می‌دهد.

(۳) انرژی درونی گاز افزایش می‌یابد.

پاسخ: گزینه ۲ می‌تواند گاز گرما دریافت کند ولی دمایش ثابت بماند.

$$T_0 = \text{ثابت} \rightarrow Q + W = 0 \rightarrow Q = -W$$

$$V \uparrow \rightarrow W < 0 \rightarrow Q > 0$$

و گاز منبسط شود.

نرژی درونی هم تابع دمای (مطلق) است. پس می‌تواند ثابت مانده باشد.

۳۶- دستگاهی از گاز کامل در یک فرآیند هم دما 600 ژول کار روی محیط انجام می‌دهد. انرژی درونی این دستگاه: براساس ۱۳۹۶

(۱) ثابت می‌ماند.

(۲) بیش از 600 ژول کاهش می‌یابد.

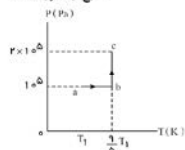
(۳) 600 ژول افزایش می‌یابد.

پاسخ: گزینه ۱ می‌دانیم انرژی درونی گاز کامل فقط تابع دمای مطلق است پس در فرآیند هم دما که دمای گاز ثابت می‌ماند،

انرژی درونی آن نیز ثابت می ماند.

۳۷- نمودار $(P-T)$ ی مقدار معینی گاز کامل تک اتمی، مطابق شکل زیر است. اگر حجم گاز در حالت c برابر $۴٫۵$ لیتر باشد، تغییر

خارج از کشور- ۱۳۸۸

انرژی درونی گاز در فرایند abc چند ژول است؟ $(C_V = \frac{3}{2}R)$

۱۰۰۰ (۱)

۶۰۰ (۲)

۲۵۰ (۳)

۱۵۰ (۴)

پاسخ: گزینه ۲

09125164028

$$V_c = \frac{nRT_c}{P_c} = 4,5 \times 10^{-3} (m^3)$$

$$\rightarrow \frac{nR \times \frac{1}{5}T_1}{2 \times 10^5} = 4,5 \times 10^{-3} \rightarrow nRT_1 = \frac{900}{\frac{1}{5}} = 500 (*)$$

فرآیند bc هم دما است. یعنی: $\Delta U_{bc} = 0$

$$\begin{cases} \Delta U_{abc} = \Delta U_{ab} + \underbrace{\Delta U_{bc}}_{\text{صفر}} = \Delta U_{ab} = Q_{ab} + W_{ab} \\ = nC_V \Delta T_{ab} = \frac{5}{2} nR \Delta T_{ab} = \frac{5}{2} nR (\frac{1}{5}T_1 - T_1) = \frac{5}{2} nR \times \frac{4}{5} T_1 \\ \Delta U = nC_V \Delta T \text{ در فرآیند بی دررو همیشه رو هم حجم} \end{cases}$$

$$(*) : \Delta U_{abc} = \frac{5}{2} nRT_1 = \frac{5}{2} \times 500 = 600 J$$

۳۸- در یک فرایند بی دررو، اگر حجم گاز از $4 Lit$ به $۴ Lit$ برسد، کار انجام شده روی گاز برابر W_1 و تغییر انرژی درونی گاز ΔU_1 است و اگر در ادامه همان فرایند، حجم گاز از $۴ Lit$ به $۳ Lit$ برسد، کار انجام شده روی گاز W_2 و تغییر انرژی درونی گاز ΔU_2

سراسری- ۱۳۸۸

ست. کدام رابطه درست است؟

$$\Delta U_2 > \Delta U_1, W_2 > W_1 \quad (۲)$$

$$\Delta U_2 = \Delta U_1, W_2 = W_1 \quad (۱)$$

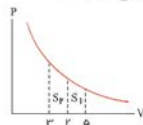
$$\Delta U_2 > \Delta U_1, W_1 > W_2 \quad (۴)$$

$$\Delta U_1 > \Delta U_2, W_1 > W_2 \quad (۳)$$

پاسخ: گزینه ۲

$$Q=0 \Rightarrow \begin{cases} \Delta U = W \\ \Delta U = nC_V \Delta T \end{cases} \quad \text{فرایند بی‌دررو}$$

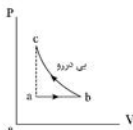
09125164028

با توجه به نمودار، $S_2 > S_1$ است. یعنی مقدار کار (و همان ΔU) با کاهش حجم از ۴ لیتر به ۳ لیتر مقدار بیشتری خواهد داشت.

۳۹- یک گاز کامل با طی دو فرایند از حالت a به حالت c می‌رود. اگر در این مسیر کار انجام شده روی گاز W ، گرمای داده شده به گاز Q و تغییر انرژی درونی گاز ΔU باشد، علامت W ، Q و ΔU به ترتیب چگونه‌اند؟

سراسری-۱۳۱۷

- ① مثبت، صفر و مثبت
- ② مثبت، مثبت و مثبت
- ③ مثبت، منفی و صفر
- ④ منفی، مثبت و مثبت

پاسخ: گزینه ۲

$\Delta U > 0 \Rightarrow U_c > U_a \Rightarrow T_c > T_a \Rightarrow$ نقطه C نسبت به a از مبدأ نمودار $P - V$ دورتر است

$$W: \begin{cases} a \rightarrow b: \text{افزایش حجم} \Rightarrow W_1 < 0 \\ b \rightarrow c: \text{کاهش حجم} \Rightarrow W_2 > 0 \end{cases} \xrightarrow{\text{باتوجه به مساحت}} |W_2| > |W_1| \Rightarrow W_{\text{کل}} > 0$$

$$Q: \begin{cases} a \rightarrow b: \text{هم‌فشار} \Rightarrow W_1 < 0 \Rightarrow Q_1 > 0 \\ b \rightarrow c: \text{بی‌دررو} \Rightarrow Q_2 = 0 \end{cases} \rightarrow Q_{\text{کل}} = Q_1 > 0$$

سراسری-۱۳۱۴

۴۰- در جدول روبه‌رو، به جای X و Y از راست به چپ کدامیک از کلمه‌های زیر مناسب است؟

انرژی درونی	حجم	فشار	نوع فرایند
X	Y	کاهش	بی‌دررو

- ① کاهش، افزایش ② افزایش، افزایش ③ افزایش، کاهش ④ کاهش، کاهش

پاسخ: گزینه ۱

در فرآیندی بی‌دررو:

$$\left(V \propto \frac{1}{P} \propto \frac{1}{T} \right)$$

در فرآیندی بی‌دررو با کاهش فشار، حجم گاز افزایش می‌یابد. (انبساط بی‌دررو) در انبساط بی‌دررو، دمای گاز کاهش می‌یابد و چون انرژی درونی گاز با دمای آن متناسب است، انرژی درونی نیز کاهش می‌یابد.

۴۱- در کدام یک از فرایندهای نام برده شده، تغییر انرژی درونی مقدار معینی گاز کامل، بزرگ‌تر از کاری است که محیط روی گاز انجام داده است؟

خارج از کشور-۱۳۱۴

- ① تراکم بی‌دررو ② انبساط هم‌فشار ③ تراکم هم‌دما ④ انبساط بی‌دررو

پاسخ: گزینه ۲ بنا بر قانون اول ترمودینامیک اگر $\Delta U > W$ باشد می‌توان نتیجه گرفت: $Q > 0$
گزینه‌های (۱) و (۴) بی‌دررو هستند و Q برای آنها صفر است.

گزینه ی (۳): در فرآیند هم دما $\Delta U = 0$ است. پس $W = -Q$ و چون تراکم هم دما می باشد (کاهش حجم) کار در این فرآیند مثبت است و $Q < 0$ است.

گزینه ی (۲): در فرآیند انبساط هم فشار بنابر رابطه $W = -P\Delta V$ می توان نتیجه گرفت. (توجه: اگر $\Delta V > 0$ و در فرآیندهای هم فشار داریم: $W = -P\Delta V$ پس $Q > 0$ است. بنابراین گزینه ی (۲) صحیح است.

۲۲- حجم گاز کاملی V_1 و فشارش P_1 است. آن را یک بار به صورت هم دما و یک بار هم به صورت بی دررو منبسط می کنیم تا فشارش به $\frac{1}{4}P_1$ برسد. حجم ثانویه ی گاز در فرآیند هم دما V_r و در فرآیند بی دررو V_r' است. در این خصوص، کدام رابطه درست است؟

① $V_r = V_r' = 2V_1$ ② $V_r = V_r' = 2V_1$ ③ $V_r' > 2V_1, V_r = 2V_1$ ④ $V_r' < 2V_1, V_r = 2V_1$

پاسخ: گزینه ۳
09125164028

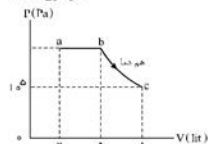
فرآیند هم دما $V_r = 2V_1 = \frac{P_1}{P_r} V_1 \Rightarrow \frac{P_r}{P_1} = \frac{V_1}{2V_1} = \frac{1}{2}$

در فرآیند بی دررو، هنگامی که فشار گاز را نصف می کنیم، دمای گاز کاهش می یابد. توجه شود در فرآیند هم دما گاز از محیط گرما دریافت می کند و دما ثابت می ماند ولی در فرآیند بی دررو گاز نمی تواند گرمایی از محیط بیرون دریافت کند.

$\frac{P_r}{P_1} = \frac{V_1}{V_r} \times \frac{T_r}{T_1} \Rightarrow \frac{1}{2} = \frac{V_1}{V_r'} \times \frac{T_r}{T_1}, (T_r < T_1) \Rightarrow V_r' < 2V_1$

۲۳- نمودار $(P - V)$ ی مقدار معینی گاز تک اتمی مطابق شکل زیر است. انرژی درونی گاز در حالت c چند ژول از انرژی درونی گاز

سراسری- ۱۳۹۸

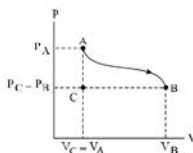
در حالت a بیشتر است؟ $(C_p = \frac{5}{2}R)$

- ① ۴۵۰ ② ۲۲۰
③ ۷۵۰ ④ ۱۲۰۰

09125164028

پاسخ: گزینه ۲

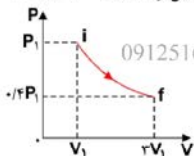
در هر فرآیندی (یا چند فرآیند متوالی ...) مانند فرآیند AB در نمودار رسم شده:

$-nR\Delta T_{CB} = -P_B\Delta V_{CB}$

$\Delta U_{AB} = \underbrace{\Delta U_{AC}}_{\text{هم دما}} + \underbrace{\Delta U_{CB}}_{\text{هم فشار}} = (Q_{AC} + W_{AC}) + (Q_{CB} + W_{CB})$

۴۷- مطابق شکل زیر، مقداری گاز کامل، طی فرایندی از حالت i به حالت f می‌رسد. در مورد این فرایند می‌توان گفت: سراسری-۱۳۱۳

09125164028

① فرایند هم دما است.

② فرایندی بی‌دررو است.

③ گاز گرما گرفته است.

④ کار انجام شده روی گاز مثبت است.

پاسخ: گزینه ۳

$$T\alpha PV \Rightarrow \begin{cases} T_i \alpha P_i V_i \Rightarrow T_i \alpha P_i V_i \\ T_f \alpha P_f V_f \Rightarrow T_f \alpha \frac{P_f}{P_i} \times 3V_i \Rightarrow T_f > T_i \end{cases}$$

بنابراین فرایند هم دما نیست. در انبساط بی‌دررو نیز دما کاهش می‌یابد درحالی که در این فرایند افزایش یافته است. با توجه به افزایش دما می‌توان استدلال کرد که گاز گرما گرفته است. توجه: در انبساط کار انجام شده منفی است.

۴۸- در یک انبساط بی‌دررو، کار انجام شده توسط یک مول گاز کامل تک اتمی برابر ۱۶۵۰ ژول است. دمای گاز در این فرایند، چند درجه سلسیوس کاهش می‌یابد؟ (R = ۸ $\frac{J}{mol \cdot K}$) خارج از کشور-۱۳۱۵

① ۱۳۷,۵

② ۱۱۲,۵

③ ۷۵

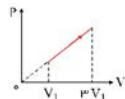
④ ۶۵

پاسخ: گزینه ۴ در فرایند بی‌دررو گرمایی مبادله نمی‌شود. بنابراین تنها راه تبادل انرژی سیستم با محیط انجام کار است.

$$\Delta U = Q + W \xrightarrow{Q=0} \Delta U = W \xrightarrow{W < 0} \xrightarrow{\text{انبساط}} \frac{3}{2} nR\Delta T = -1650$$

$$\Rightarrow \frac{3}{2} \times 1 \times 8 \times \Delta T = -1650 \Rightarrow \Delta T = -137,5 K \xrightarrow{\Delta T = -\Delta\theta} \Delta\theta = -137,5^\circ C$$

۴۹- نمودار $P-V$ ی گاز کاملی مطابق شکل زیر است. در این فرایند، دمای مطلق گاز چند برابر شده است؟ خارج از کشور-۱۳۱۵

① ۱,۵

② ۳

③ ۹

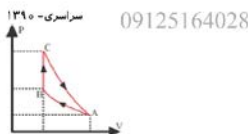
④ ۶

پاسخ: گزینه ۴ با توجه به این که شیب نمودار $P-V$ ثابت است یک رابطه‌ی خطی به صورت $P = aV$ بین فشار و حجم گاز در نظر می‌گیریم که در آن a شیب نمودار است.

$$P = aV \Rightarrow \frac{P}{V} = a = \text{ثابت} \Rightarrow \frac{P_f}{V_f} = \frac{P_i}{V_i} \xrightarrow{V_f = 3V_i} \frac{P_f}{3V_i} = \frac{P_i}{V_i} \Rightarrow P_f = 3P_i$$

$$PV = nRT \rightarrow \frac{P_f V_f}{T_f} = \frac{P_i V_i}{T_i} \Rightarrow \frac{(3P_i)(3V_i)}{T_f} = \frac{P_i V_i}{T_i} \Rightarrow \frac{9}{T_f} = \frac{1}{T_i} \Rightarrow \frac{T_f}{T_i} = 9$$

۵- یک گاز کامل تک اتمی چرخه‌ای شامل سه فرایند متوالی هم دما، هم حجم و بی‌دررو را مطابق شکل روبه‌رو، طی می‌کند. کار انجام شده روی محیط در فرایند بی‌دررو، برابر با کدام است؟

- ۱ کار انجام شده در کل چرخه
۲ گرمای مبادله شده در فرایند هم دما
۳ کار انجام شده در فرایند هم دما
۴ گرمای مبادله شده در فرایند هم حجم

پاسخ: گزینه ۴ در یک چرخه‌ی کامل تغییر انرژی درونی صفر است و فرایند AB هم دما است.

$$\Delta U = 0 \Rightarrow \underbrace{Q_{AB} + W_{AB}} + \underbrace{Q_{CA} + W_{CA}} + \underbrace{Q_{BC} + W_{BC}} = 0$$

$$W_{CA} + Q_{BC} = 0 \Rightarrow W_{CA} = -Q_{BC}$$

خارج از کشور - ۱۳۸۸

۵۱- در فرآیند انبساط بی‌دررو گاز کامل،

- ۱ دمای گاز کاهش می‌یابد.
۲ دمای گاز ثابت می‌ماند.
۳ تغییر انرژی درونی گاز صفر است.
۴ انرژی درونی گاز افزایش می‌یابد.

پاسخ: گزینه ۱ در فرایند بی‌دررو $(V \propto \frac{1}{P} \propto \frac{1}{T})$ این تناسب برقرار است و چون انبساط داریم $V \uparrow$ در نتیجه $T \downarrow$ انرژی درونی کاهش

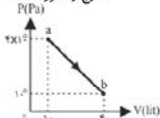
۵۲- در یک فرایند روی مقدار معینی گاز کامل، دمای دستگاه بدون دریافت یا انتقال گرما تغییر می‌کند. این فرایند می‌تواند باشد.

سراسری - ۱۳۸۵

- ۱ هم حجم
۲ هم فشار
۳ هم دما
۴ بی‌دررو
- پاسخ: گزینه ۴ می‌دانیم در فرآیند بی‌دررو $Q = 0$ است.

۵۲- شکل روبه‌رو نمودار $(P - V)$ مربوط به مقداری گاز کامل است. انرژی درونی گاز در این فرایند چگونه تغییر می‌کند؟

خارج از کشور - ۱۳۹۰

- ۱ پیوسته کاهش می‌یابد.
۲ پیوسته افزایش می‌یابد.
۳ ابتدا کاهش، سپس افزایش می‌یابد.
۴ ابتدا افزایش، سپس کاهش می‌یابد.

پاسخ: گزینه ۴ باتوجه به یکسان بودن حاصل ضرب PV در a و b ، دمای گاز در نقاط یکسان است.

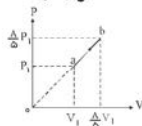
از طرفی حاصل ضرب PV در نقطه‌ی وسط از a و b بیش‌تر است (با مشتق‌گیری می‌توان ثابت کرد که حاصل ضرب PV در وسط این خط بیش‌ترین مقدار را دارد)، یعنی دما ابتدا افزایش و سپس کاهش یافته است و باتوجه به رابطه‌ی مستقیم بین انرژی درونی و دما، برای مقدار معینی گاز می‌توان گفت انرژی درونی گاز نیز ابتدا افزایش و سپس کاهش یافته است.

راه دوم باتوجه به یکسان بودن دمای a و b نمودار هم‌دمای گذرا از بین این دو نقطه را ترسیم می‌کنیم و مشاهده می‌شود نقطه‌ی C بالای نمودار قرار دارد و این بدین معناست که: $T_c > T_a = T_b$

نقطه‌ی C وسط پاره خط b - a است.

۵۴- نمودار P - V ی نیم مول گاز کامل دو انمی مطابق شکل زیر است. اگر دمای گاز در حالت a، ۳۰۰ K باشد، تغییر انرژی درونی

خارج از کشور- ۱۳۹۶

گاز در فرایند ab چند ژول است؟ $(R = 8 \frac{J}{mol \cdot K})$

۲۸۰۸ (۲)

۴۶۸۰ (۱)

۱۰۵۰ (۳)

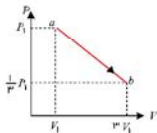
۱۸۰۰ (۴)

پاسخ: گزینه ۱ تغییر انرژی درونی گاز دو انمی را می توانیم از رابطه‌ی زیر به دست آوریم:

$$\Delta U = \frac{\Delta}{\nu} n R \Delta T = \frac{\Delta}{\nu} (P_2 V_2 - P_1 V_1) \rightarrow Q = \frac{\Delta}{\nu} \left(\frac{\Delta}{\Delta} P_1 \times \frac{\Delta}{\Delta} V_1 - P_1 V_1 \right)$$

$$\Rightarrow Q = \frac{39}{10} P_1 V_1 \xrightarrow{P_1 V_1 = n R T_1} Q = \frac{39}{10} n R T_1 \Rightarrow Q = \frac{39}{10} \times 0.5 \times 8 \times 300 = 4680 \text{ J}$$

خارج از کشور- ۱۳۹۲

۵۵- نمودار (P - V) یک گاز کامل، مطابق شکل رو به راست. در فرایند ab،

(۱) دمای گاز در طول فرایند ثابت می ماند.

(۲) کاری که گاز روی محیط انجام می دهد منفی است.

(۳) انرژی درونی گاز ابتدا کاهش، سپس افزایش می یابد.

(۴) گرمایی که گاز می گیرد برابر کاری است که گاز روی محیط انجام می دهد.

پاسخ: گزینه ۳

ابتدا انرژی درونی را در ابتدا و انتهای فرایند بررسی می نمایم.

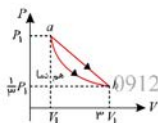
$$\left. \begin{aligned} U_a &= P_1 V_1 \\ U_b &= \frac{1}{3} P_1 \cdot 3 V_1 \end{aligned} \right\} \Rightarrow U_a = U_b$$

حال تک تک گزینه ها را بررسی می نمایم:

گزینه‌ی (۱): با توجه به یکسان بودن انرژی درونی در ابتدا و انتهای فرایند اگر نمودار هم دمای گذرنده از a و b را ترسیم کنیم متوجه می شویم که دمای گاز در ابتدا افزایش و سپس کاهش می یابد بنابراین گزینه‌ی (۱) نادرست است. (نمودار هم دما زیر این نمودار قرار می گیرد.)

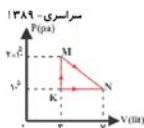
گزینه‌ی (۲): در طول فرایند حجم گاز افزایش یافته است بنابراین کاری که گاز روی محیط انجام می دهد و گزینه‌ی (۲) هم نادرست است.

گزینه‌ی (۳): با توجه به آن چه در شرح گزینه‌ی (۱) بیان کردیم دمای گاز ابتدا افزایش و سپس کاهش می یابد بنابراین این گزینه نیز نادرست است.

$$\Delta U = U_b - U_a \xrightarrow{U_1=U_2} \Delta U = 0 \Rightarrow Q + W = 0 \Rightarrow Q = |W|: (F) \text{ گزینه ی}$$

۵۶- مطابق شکل مقابل، گاز دو اتمی، از طریق دو مسیر از K به N رسیده است. گرمایی که گاز در مسیر KMN گرفته، چند ژول

$$\text{است؟ } (C_{mV} = \frac{5}{2}R, C_{mP} = \frac{7}{2}R)$$

۸۰۰ (B)

۶۰۰ (A)

۱۲۰۰ (C)

۱۶۰۰ (D)

پاسخ: گزینه ۳

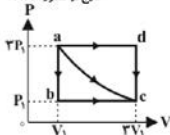
$$\Delta U_{KMN} = \Delta U_{KN} \Rightarrow Q_{KMN} + W_{KM} + W_{MN} = Q_{KN} + W_{KN}, (W_{KM} = 0)$$

$$\Rightarrow Q_{KMN} = Q_{KN} + W_{KN} - W_{MN} \Rightarrow Q_{KMN} = \frac{5}{2}P \cdot \Delta V - P \cdot \Delta V - (-S_{MN})$$

$$= \frac{5}{2} \times 1 \times 10^5 \times (4 \times 10^{-2}) + \frac{3 \times 10^5 \times 3 \times 10^{-2}}{2} = 1600 \text{ J}$$

۵۷- مطابق شکل روبه‌رو، مقداری گاز کامل اتمی طی سه فرآیند abc و ac از حالت a به حالت c می‌رود. در این خصوص،

خارج از کشور- ۱۳۸۹

کدام بیان نادرست است؟

(A) تغییر انرژی درونی گاز در هر سه فرآیند یکسان است.

(B) تغییر انرژی درونی گاز در هر سه فرآیند برابر صفر است.

(C) در هر سه فرآیند گاز گرمای یکسانی دریافت کرده است.

(D) کار در فرآیند abc برابر کار در فرآیند ac است.

پاسخ: گزینه ۳

$$\Delta U = \frac{3}{2} nR \Delta T$$

$$PV = nRT \Rightarrow T = \frac{PV}{nR} \Rightarrow \begin{cases} T_a = \frac{3P_1 V_1}{nR} \\ T_c = \frac{3P_1 V_1}{nR} \end{cases} \Rightarrow T_c - T_a = 0 \Rightarrow \Delta U = 0 \Rightarrow \Delta U_{abc} = \Delta U_{ac} = \Delta U_{bc}$$

$$W_{adc} = W_{ad} + W_{dc} = 3P_1 \times (3V_1 - V_1) + 0 = 6P_1 V_1$$

$$W_{abc} = W_{ab} + W_{bc} = 0 + P_1 \times (3V_1 - V_1) = 2P_1 V_1$$

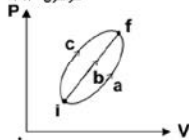
$$\Delta U = Q + W$$

بنابر قانون اول ترمودینامیک داریم:

$\Rightarrow \begin{cases} 0 = Q_{adc} + W_{adc} \Rightarrow Q_{adc} = -W_{adc} \\ 0 = -Q_{abc} + W_{abc} \Rightarrow Q_{abc} = -W_{abc} \end{cases} \Rightarrow$ یعنی گرمای دریافت شده در فرایند abc و adc یکسان نمی باشد.

۵۸- نمودار $(P-V)$ ی گاز کاملی که از سه مسیر a, b و c از حالت i به حالت f می رود مطابق شکل زیر است. اگر تغییر انرژی

درونی گاز ΔU و گرمایی که گاز می گیرد Q باشد، کدام رابطه درست است؟

۱) $Q_c > Q_b > Q_a$

۲) $Q_a > Q_b > Q_c$

۳) $\Delta U_a = \Delta U_b = \Delta U_c < 0$

۴) $\Delta U_a = \Delta U_b = \Delta U_c = 0$

پاسخ: گزینه ۱ برای مقدار معینی گاز کامل، انرژی درونی فقط تابع دمای مطلق گاز است. بنابراین در این سؤال چون ابتدا و انتها برای هر سه مسیر یکسان است، بنابراین تغییرات انرژی درونی در هر سه مسیر یکسان خواهد بود و از طرفی چون فشار و حجم در انتهای مسیر بیش تر از فشار و حجم در ابتدای مسیر است، بنابراین دمای مطلق در انتهای مسیر بیش تر از ابتدای مسیر است و بنابراین داریم:

$$\Delta U_a = \Delta U_b = \Delta U_c > 0 \quad (1)$$

از طرفی مساحت زیر نمودار $P-V$ و محور حجم برابر با اندازه‌ی کاری است که محیط روی گاز انجام می دهد و چون فرایند انبساطی است، کار محیط روی گاز منفی است.

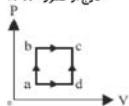
$$S_a < S_b < S_c \Rightarrow |W_a| < |W_b| < |W_c| \xrightarrow{W < 0} W_c < W_b < W_a < 0 \quad (2)$$

با توجه به قانون اول ترمودینامیک ($\Delta U = Q + W$) و روابط (۱) و (۲)، می توان نتیجه گرفت:

$$Q_c > Q_b > Q_a > 0$$

۵۹- یک گاز کامل تک اتمی از دو مسیر abc و adc از حالت a به حالت c می رود. کدام یک از گزینه های زیر صحیح است؟

خارج از کشور - ۱۳۹۱

۱) گرمایی که گاز در هر دو مسیر می گیرد، یکسان است.

۲) گرمایی که گاز در مسیر abc می گیرد، بیشتر از گرمایی است که در مسیر adc می گیرد.

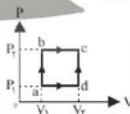
۳) کار انجام شده توسط گاز در مسیر adc ، بیش تر از کار انجام شده در مسیر abc است.

۴) تغییر انرژی درونی گاز در مسیر abc بیش تر از تغییر انرژی درونی گاز در مسیر adc است.

پاسخ: گزینه ۲ برای پاسخ به این سؤال، به موارد زیر توجه کنید:

۱- با توجه به این که در مسیرهای abc و adc نقطه ی آغاز و پایان یکسان است. بنابراین تغییر انرژی درونی در دو مسیر یکسان است.

$$\Delta U = \frac{\gamma}{\gamma-1}(P_c V_c - P_a V_a) \Rightarrow \Delta U_{abc} = \Delta U_{adc}$$

۲- در فرایندهای ab و cd کار صفر است (زیرا فرآیند هم حجم است.) و در فرآیندهای bc و ad انبساط هم فشار هستند، کار انجام شده منفی است.

$$W_{abc} = W_{ab} + W_{bc} = 0 + (-P_r(V_r - V_1)) = -P_r(V_r - V_1)$$

$$W_{adc} = W_{ad} + W_{dc} = W_{ad} + 0 = -P_1(V_r - V_1)$$

۳- گرمای داده شده به گاز در مسیر abc از adc بیش تر است. محاسبات زیر این موضوع را تأیید می کند (دقت شود که ΔU در دو مسیر یکسان است)

$$\Delta U = Q + W \Rightarrow Q = \Delta U - W$$

$$\begin{cases} Q_{abc} = \Delta U + P_r(V_r - V_1) \\ Q_{adc} = \Delta U + P_1(V_r - V_1) \end{cases} \xrightarrow{P_r > P_1} Q_{abc} > Q_{adc}$$

۶- مقداری گاز کامل تک اتمی در فشار P_1 ، حجم V_1 و دمای مطلق T_1 قرار دارد. طی یک فرآیند هم حجم دمای گاز به $2T_1$ می رسد و گاز گرمای Q_1 را دریافت می کند. سپس طی یک فرآیند هم فشار دمای گاز به $4T_1$ می رسد و گاز گرمای Q_2 را دریافت می کند. Q_2 چندبرابر Q_1 است؟

سراسری-۱۳۸۷

$$\frac{10}{3} \text{ (A)}$$

$$\frac{5}{6} \text{ (B)}$$

$$10 \text{ (C)}$$

$$5 \text{ (D)}$$

پاسخ: گزینه ۴

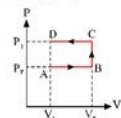
$$Q_1 = nC_V(T_r - T_1) = n \times \frac{5}{2}R(T_r - T_1) = \frac{5}{2}nR(\frac{2}{1}T_1 - T_1) \Rightarrow Q_1 = \frac{5}{2}nR(T_1) = \frac{5}{2}nRT_1$$

$$Q_2 = nC_P(T_r - T_r) = n \times \frac{7}{2}R(4T_r - T_r) = 3 \times \frac{7}{2}nRT_r \Rightarrow Q_2 = \frac{15}{2}nR(2T_1) = 15nRT_1$$

$$\Rightarrow \frac{Q_2}{Q_1} = \frac{15nRT_1}{\frac{5}{2}nRT_1} = 10$$

۶- مطابق شکل گاز کاملی طی سه فرآیند AB ، BC و CD از نقطه A به نقطه D می رود. کدام گزینه ی زیر درست است؟

سراسری-۱۳۸۶

① انرژی درونی گاز ثابت می ماند.

② کار محیط روی گاز منفی است.

③ انرژی درونی گاز افزایش می یابد.

④ کاری که گاز روی محیط انجام می دهد برابر صفر است.

پاسخ: گزینه ۳ چون انرژی درونی به مسیر بستگی ندارد. می توانیم مسیر AD را جایگزین مسیر $ABCD$ کنیم. در مسیر AD

حجم ثابت و چون فشار افزایش می یابد. ($P_2 > P_1$)

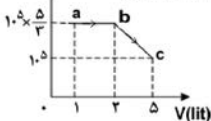
دمای گاز نیز زیاد می شود بنابراین انرژی درونی گاز زیاد می شود. $\uparrow PV_{\text{ثابت}} = nRT \uparrow$

$$nR = \frac{PV \rightarrow \text{ثابت}}{T \leftarrow \text{زیاد}}$$

۶۲- نمودار $(P-V)$ ی یک گاز کامل تک اتمی مطابق شکل زیر است. گرمایی که گاز در فرایند abc با محیط مبادله می کند، چند ژول است؟ $(R = 8 \frac{J}{mol \cdot K})$

سرسری-۱۳۹۲
P(pa)

09125164028

$$3300 \text{ (۲)}$$

$$1100 \text{ (۱)}$$

$$\frac{2300}{3} \text{ (۴)}$$

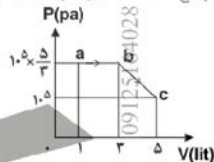
$$\frac{1700}{3} \text{ (۳)}$$

پاسخ: گزینه ۱ مطابق نمودار، فرایند abc یک فرایند هم فشار است، بنابراین می توان نوشت:

$$Q_{ab} = nC_P(T_b - T_a) \xrightarrow{PV=nRT} Q_{ab} = \frac{\Delta P}{\gamma} P_{ab}(V_b - V_a)$$

$$C_P = \frac{\Delta}{\gamma} R$$

$$\Rightarrow Q_{ab} = \frac{\Delta}{\gamma} \times \frac{\Delta}{\gamma} \times 10^5 \times (3 - 1) \times 10^{-3} \Rightarrow Q_{ab} = \frac{2500}{3} J$$

از طرفی داریم:

$$P_a V_a = P_c V_c \Rightarrow T_b = T_c \Rightarrow U_b = U_c \Rightarrow \Delta U_{bc} = 0$$

بنابراین با استفاده از قانون اول ترمودینامیک داریم:

$$\Delta U_{bc} = Q_{bc} + W_{bc} = 0 \Rightarrow Q_{bc} = -W_{bc}$$

$$\Rightarrow Q_{bc} = \frac{1}{\gamma} \times (5 - 3) \times 10^{-3} \times (1 + \frac{\Delta}{\gamma}) \times 10^5 \Rightarrow Q_{bc} = \frac{800}{3} J$$

$$Q_{ac} = Q_{ab} + Q_{bc} = \frac{2500}{3} + \frac{800}{3} \Rightarrow Q_{ac} = 1100 J$$

۶۳- دمای نیم مول گاز تک اتمی طی یک فرایند هم فشار از $7^\circ C$ به $147^\circ C$ می رسد. سپس طی یک فرایند هم حجم، فشار گاز، ۲۵ درصد کاهش می یابد. تغییر انرژی درونی گاز در کل فرایندها چند ژول است؟ $(C_V = 12 \frac{J}{mol \cdot K})$

خارج از کشور-۱۳۹۵

$$(C_V = 12 \frac{J}{mol \cdot K})$$

$$1080 \text{ (۴)}$$

$$560 \text{ (۳)}$$

$$240 \text{ (۲)}$$

$$210 \text{ (۱)}$$

پاسخ: گزینه ۱ تغییر انرژی درونی گاز تک اتمی را در هر حالت به دست می آوریم:

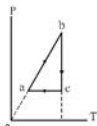
$$\left. \begin{aligned} \theta_1 = 7^\circ C \rightarrow T_1 = 280 K \\ \theta_2 = 147^\circ C \rightarrow T_2 = 420 K \end{aligned} \right\} \Rightarrow \Delta U_1 = nC_V \Delta T = 0.5 \times 12 \times (420 - 280) \Rightarrow \Delta U_1 = 840 J$$

در حجم ثابت، فشار با دمای مطلق گاز متناسب است. بنابراین اگر در حجم ثابت، فشار گاز ۲۵ درصد کاهش یابد دمای مطلق گاز نیز ۲۵ درصد کاهش می یابد.

$$T_2 = 0.75 T_1 = 0.75 \times 420 \rightarrow T_2 = 315 K$$

$$\Delta U_2 = nC_V \Delta T' = 0.5 \times 12 (315 - 420) = -630 J$$

$$\Delta U_T = \Delta U_1 + \Delta U_2 = 14^\circ + (-63^\circ) = 21^\circ J$$

۶۴- چرخه رویه رو. مربوط به مقدار معینی گاز کامل است. در این چرخه کدام مورد درست است؟ خارج از کشور ۱۳۹۷
09125164028

$$|Q_{ca}| > Q_{ab} \quad \text{②}$$

$$|W_{bc}| < W_{ca} \quad \text{①}$$

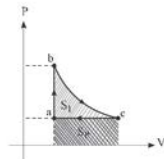
$$|\Delta U_{ca}| > \Delta U_{ab} \quad \text{④}$$

$$|\Delta U_{ca}| < \Delta U_{ab} \quad \text{③}$$

پاسخ: گزینه ۲

توجه کنید که نمودار داده شده در سوال، نمودار $P-T$ (فشار - زمان) است بنابراین برای تحلیل راحت تر گزینه‌ها نمودار

$P-V$ (فشار-حجم) را رسم می‌کنیم.

می‌دانیم اندازه کار انجام شده در یک فرآیند برابر است با مساحت زیر نمودار آن فرآیند در نمودار $P-V$. بنابراین داریم:

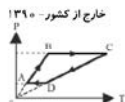
$$\left. \begin{aligned} |W_{bc}| = S_1 \\ W_{ca} = S_2 \end{aligned} \right\} \begin{aligned} S_1 > S_2 \\ |W_{bc}| > W_{ca} \end{aligned} \Rightarrow \text{گزینه ۱ غلط است}$$

می‌دانیم در یک چرخه $\Delta U = 0$ می‌باشد پس داریم:

$$\left. \begin{aligned} \Delta U_{\text{چرخه}} = 0 \Rightarrow \Delta U_{ab} + \Delta U_{bc} + \Delta U_{ca} = 0 \\ \text{همینا} \Rightarrow \Delta U_{bc} = 0 \end{aligned} \right\}$$

$$\Rightarrow \Delta U_{ab} + \Delta U_{ca} = 0 \Rightarrow \Delta U_{ab} = -\Delta U_{ca} \Rightarrow |\Delta U_{ca}| = |\Delta U_{ab}| \Rightarrow \text{گزینه ۳ و ۴ غلط است}$$

$$\left. \begin{aligned} \text{فرآیند } ab \text{ هم‌حجم است} \Rightarrow Q_{ab} = nC_V \Delta T_{ab} \\ \text{فرآیند } ca \text{ هم‌فشار است} \Rightarrow Q_{ca} = nC_P \Delta T_{ca} \end{aligned} \right\} \begin{aligned} |\Delta T_{ca}| = \Delta T_{ab} \\ C_P > C_V \end{aligned} \Rightarrow |Q_{ca}| > Q_{ab} \Rightarrow \text{گزینه ۲ صحیح است}$$

۶۵- نمودار $(P-T)$ یک گاز کامل مطابق شکل است. کدام گزینه‌ی زیر درست است؟

$$Q_{BC} < |Q_{DA}| \quad \text{②}$$

$$W_{CD} > W_{AB} \quad \text{①}$$

$$|W_{BC}| < W_{DA} \quad \text{④}$$

$$|Q_{CD}| > Q_{AB} \quad \text{③}$$

پاسخ: گزینه ۳ تذکر: در یک فرآیند هم حجم، نمودار $P-T$ خطی عبوری از مبدأ می‌باشد که شیب آن برابر $\frac{nR}{V}$ است.

$$PV = nRT \\ \tan \alpha = \frac{P}{T} = \frac{nR}{V}$$

شیب خط کاهش می‌یابد. \Rightarrow (کاهش) $\alpha \Rightarrow$ (افزایش) V

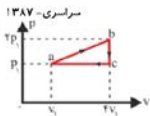
بنابراین فرآیندهای AB و CD هم حجم هستند و کار آن‌ها صفر است. از طرفی با توجه به شیب خطوط AB و CD

حجم گاز در فرآیند CD از AB بیش تر است. (در فرآیند هم حجم کار انجام شده بر روی گاز توسط محیط صفر است.)

$$W_{AB} = W_{CD} = 0$$

$$|Q| = \frac{\gamma}{\gamma - 1} V \Delta P \quad \left(\frac{\Delta P_1}{P_1} = \frac{\Delta P_2}{P_2} \right) \Rightarrow V_{CD} > V_{AB} \Rightarrow |Q_{CD}| > |Q_{AB}|$$

۶۶- یک گاز کامل تک اتمی چرخه ای را مطابق شکل می بینیم. تغییر انرژی درونی گاز در فرآیند ab چند برابر $P_1 V_1$ است؟

$$C_V = \frac{\gamma}{\gamma - 1} R, C_P = \frac{\gamma}{\gamma - 1} R$$

۸ (۲)

۴٫۵ (۱)

۱۵ (۴)

۱۰٫۵ (۳)

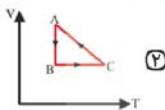
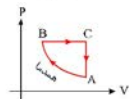
پاسخ: گزینه ۳

$$\frac{PV}{T} = nR \Rightarrow T = \frac{PV}{nR} \Rightarrow T_a = \frac{P_1 V_1}{nR}, T_b = \frac{\gamma P_1 \times \gamma V_1}{nR} = \frac{\gamma^2 P_1 V_1}{nR}$$

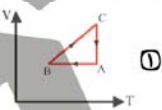
$$\Delta U = \frac{\gamma}{\gamma - 1} nR \Delta T = \frac{\gamma}{\gamma - 1} nR \left(\frac{\gamma^2 P_1 V_1}{nR} - \frac{P_1 V_1}{nR} \right) = \frac{\gamma}{\gamma - 1} \times \gamma P_1 V_1 = \frac{\gamma^2}{\gamma - 1} P_1 V_1 = 10.5 P_1 V_1$$

سراسری-۱۳۸۵

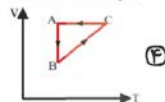
۶۷- نمودار $P-V$ سه فرآیند ترمودینامیکی گاز کامل رسم شده است. نمودار $T-V$ آن‌ها کدام است؟

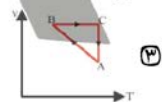
(۲)

(۱)

(۴)

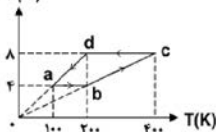
(۳)

پاسخ: گزینه ۴ فرآیند AB یک فرآیند هم‌دم است که نمودارهای ۲ و ۴ می‌تواند درست باشند فرآیند BC نیز هم فشار می‌باشد

($V = kT$) که در این صورت فقط گزینه ی ۴ می‌تواند درست باشد.

۶۸- یک مول گاز کامل تک‌اتمی، چرخه‌ای مطابق شکل را طی می‌کند. گاز در کل چرخه چند ژول گرما از محیط می‌گیرد؟

حاج از کشور-۱۳۸۷

$$R = 8 \frac{J}{mol \cdot K}$$

۲۰۰ (۱)

۴۰۰ (۲)

۶۰۰ (۳)

۸۰۰ (۴)

پاسخ: گزینه ۴

در یک چرخه $\Delta U = 0$ می‌باشد.

فرآیند bc و ad که هم فشار می باشد. $(W = -P\Delta V = -nR\Delta T)$

$$\Delta U = Q + W \Rightarrow 0 = Q + W \Rightarrow Q = -W$$

$$W = W_{ab} + W_{bc} + W_{cd} + W_{da} = 0 + W_{bc} + 0 + W_{da} = W_{bc} + W_{da}$$

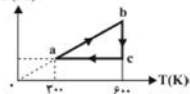
$$W = -nR(T_c - T_b) - nR(T_a - T_d)$$

$$= -1 \times 8 \times (400 - 200) - 1 \times 8(100 - 200) = -800 J \Rightarrow Q = 800 J$$

۶۹- نمودار $(P-T)$ برای یک مول گاز کامل تک اتمی، مطابق شکل است. کار انجام شده روی گاز در فرآیند ca چند ژول است؟

$$(R = 8 J/mol \cdot K)$$

منابع از کشور - ۱۳۸۸
P(Pa)

۱) صفر

۲) ۱۲۰۰

۳) ۲۴۰۰

۴) باید فشار گاز در حالت a معین باشد.

پاسخ: گزینه ۳

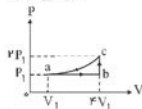
09125164028

$$PV = nRT \Rightarrow V = \left(\frac{nR}{P}\right)T \Rightarrow V_f - V_i = \frac{nR}{P}(T_f - T_i)$$

$$\Rightarrow W = -P\Delta V = -nR\Delta T \Rightarrow 800 \times (300 - 600) = 2400 J$$

۷۰- مقداری گاز کامل تک اتمی، چرخه ای را مطابق شکل زیر می بینید. اگر گاز در فرآیند ab ، $1500 J$ گرما بگیرد، انرژی درونی آن در فرآیند ca چند ژول کاهش یافته است؟

سراسری - ۱۳۹۶

۱) ۱۸۰۰

۲) ۲۴۰۰

۳) ۱۵۰۰

۴) ۲۱۰۰

پاسخ: گزینه ۳ در فرآیند ab که یک فرآیند هم فشار است داریم:

$$Q_{ab} = \frac{5}{2}P\Delta V = \frac{5}{2}P_1(2V_1 - V_1) = \frac{5}{2}P_1 2V_1 \xrightarrow{Q=1500J} 1500 = \frac{5}{2} \times 2P_1 V_1 \Rightarrow P_1 V_1 = 300$$

چون گاز تک اتمی است برای محاسبه تغییرات انرژی درونی از رابطه زیر استفاده می کنیم:

$$\Delta U_{ca} = \frac{3}{2}nR\Delta T = \frac{3}{2}nR\left(\frac{P_1 V_1}{nR} - \frac{2P_1 V_1}{nR}\right) = -\frac{3}{2} \times 2P_1 V_1 = -\frac{3}{2} \times 200 = -2100 J$$

۷۱- اگر دمای چشمه سرد یک ماشین گرمایی را که با چرخه کارنو کار می کند 100 کلوین کاهش دهیم، بازده آن از η به

سراسری - ۱۳۹۲

$\eta + 20\%$ تبدیل می شود. دمای چشمه گرم این ماشین چند درجه سلسیوس است؟

۱) ۲۲۷

۲) ۳۰۰

۳) ۲۲۷

۴) ۵۰۰

پاسخ: گزینه ۴ با استفاده از رابطه بازدهی ماشین گرمایی که چرخه کارنو را طی می کند، می توان نوشت:

$$\eta_{\max} = 1 - \frac{T_L}{T_H} \quad (I)$$

در حالت دوم: با کاهش دمای چشمه سرد، بازدهی ماشین 20% یا $\frac{1}{5}$ افزایش می یابد، بنابراین داریم:

$$\eta'_{\max} = 1 - \frac{T'_L}{T_H} \Rightarrow \eta_{\max} + \frac{1}{5} = 1 - \frac{T_L - 100}{T_H}$$

$$\xrightarrow{(t)} 1 - \frac{T_L}{T_H} + \frac{1}{5} = 1 - \frac{T_L - 100}{T_H} \Rightarrow T_H = 500 \text{ K} \Rightarrow \theta_H = 227^\circ \text{ C}$$

۷۲- اختلاف دمای منبع گرم و منبع سرد در یک ماشین گرمایی 27° C است. اگر بیشترین بازده این ماشین 30% باشد، دمای منبع گرم تقریباً چند درجه سانتیگراد است؟

سراسری-۱۳۸۴

- ۹۰ (۱) ۲۱۰ (۲) ۱۵۶ (۳) ۱۸۳ (۴)

پاسخ: گزینه ۴

$$\eta_{\max} = 1 - \frac{T_L}{T_H} = \frac{T_H - T_L}{T_H} \Rightarrow 0,30 = \frac{27}{T_H} \Rightarrow T_H = 90 \text{ K}$$

$$T_H = \theta + 273 \Rightarrow 90 = \theta + 273 \Rightarrow \theta = -183^\circ \text{ C}$$

۷۳- حداکثر بازده ماشین حرارتی که بین دماهای جوش و انجماد آب (100 و صفر درجه‌ی سلسیوس) کار می‌کند، تقریباً چند درصد است؟

سراسری-۱۳۸۱

- ۱۵ (۱) ۲۷ (۲) ۴۰ (۳) ۳۳ (۴)

پاسخ: گزینه ۲

$$\eta_{\max} = 1 - \frac{T_L}{T_H} = 1 - \frac{0 + 273}{100 + 273} = 1 - \frac{273}{373} = \frac{100}{373} \Rightarrow \eta_{\max} = 0,27 = 27\%$$

۷۴- یک ماشین که با چرخه‌ی کارنو کار می‌کند به اندازه $1,26 \times 10^4$ ژول گرما از منبع گرم با دمای 627 درجه‌ی سلسیوس گرفته و مقداری از آن را به منبع سرد با دمای 27 درجه‌ی سلسیوس می‌دهد، کار انجام شده توسط ماشین و گرمایی را که به چشمه‌ی سرد داده است، به ترتیب از راست به چپ هر کدام چند ژول است؟

سراسری-۱۳۸۸

$$|Q_L| = 4,2 \times 10^6, |W| = 8,4 \times 10^6 \quad (۲) \quad |Q_H| = 8,4 \times 10^6, |W| = 4,2 \times 10^6 \quad (۱)$$

$$|Q_L| = 12 \times 10^6, |W| = 6 \times 10^6 \quad (۴) \quad |Q_L| = 6 \times 10^6, |W| = 12 \times 10^6 \quad (۳)$$

پاسخ: گزینه ۲

$$\eta_{\max} = 1 - \frac{T_L}{T_H} = 1 - \frac{27}{627 + 273} = 1 - \frac{300}{900} = \frac{2}{3}$$

$$\eta_{\max} = \frac{|W|}{Q_H} \Rightarrow \frac{2}{3} = \frac{|W|}{1,26 \times 10^7} \Rightarrow |W| = 0,84 \times 10^7 = 8,4 \times 10^6 \text{ J}$$

$$Q_H = |Q_L| + |W| \Rightarrow |Q_L| = Q_H - |W| = 1,26 \times 10^7 - 0,84 \times 10^7 = 0,42 \times 10^7 = 4,2 \times 10^6 \text{ J}$$

۷۵- دمای چشمه‌ی سرد در یک ماشین گرمایی کارنو، 7 درجه‌ی سلسیوس و بازده آن 50 درصد است. اگر با ثابت ماندن دمای چشمه‌ی گرم، بازده ماشین به 40 درصد رسیده باشد، دمای چشمه‌ی سرد چند درجه افزایش یافته است؟

خراج از کشور-۱۳۸۸

- ۴۲ (۱) ۲۹ (۲) ۵۶ (۳) ۶۳ (۴)

پاسخ: گزینه ۳

$$\eta = 1 - \frac{T_L}{T_H} \Rightarrow \begin{cases} 0,5 = 1 - \frac{273 + \gamma}{T_H} \\ 0,4 = 1 - \frac{T_L}{T_H} \Rightarrow 0,4 = 1 - \frac{T_L}{56} \\ \Rightarrow T_L = 336K \Rightarrow \theta_L = 336 - 273 = 63^\circ C \\ \Rightarrow \Delta\theta_C = 63 - \gamma = 56^\circ C \end{cases}$$

در نتیجه دمای چشمه سرد، ۵۶ درجه سلسیوس افزایش یافته است.

۷۶- یک ماشین گرمایی کارنو در هر ثانیه ۴۰۰ ژول کار انجام می‌دهد و بین دو منبع سرد و گرم با دماهای $47^\circ C$ و $127^\circ C$ کار می‌کند. گرمایی که در هر ثانیه توسط ماشین از چشمه‌ی گرم گرفته می‌شود، چند ژول است؟
خارج از کشور- ۱۳۸۷

- ۱) ۲۰۰۰ ۲) ۴۰۰۰ ۳) ۶۰۰۰ ۴) ۸۰۰۰

پاسخ: گزینه ۳

$$\eta_{\max} = 1 - \frac{T_L}{T_H} \Rightarrow \eta_{\max} = 1 - \frac{273 + 47}{273 + 127} = 1 - \frac{320}{400} = \frac{1}{5}$$

$$\eta_{\max} = \frac{|W|}{Q_H} \Rightarrow \frac{1}{5} = \frac{400}{Q_H} \Rightarrow Q_H = 2000J$$

۷۷- بازده یک ماشین کارنو ۲۵ درصد است. این ماشین بین دو چشمه با دمای ثابت که اختلاف دمای آن‌ها $100^\circ C$ است، کار می‌کند. دمای چشمه‌ی گرم چند درجه‌ی سلسیوس است؟
خارج از کشور- ۱۳۹۲

- ۱) ۱۲۷ ۲) ۴۰۰ ۳) ۵۲۷ ۴) ۸۰۰

پاسخ: گزینه ۱

$$\eta = 1 - \frac{T_L}{T_H} \Rightarrow \frac{1}{4} = 1 - \frac{T_L}{T_L + 100} \Rightarrow \frac{T_L}{T_L + 100} = \frac{3}{4} \Rightarrow T_L = 200K$$

$$T_H = 400K \Rightarrow \theta_H = 400 - 273 = 127^\circ C$$

۷۸- بازدهی یک ماشین گرمایی کارنو، ۳۰ درصد است. اگر برحسب درجه‌ی سلسیوس دمای منبع گرم آن ۴ برابر دمای منبع سرد آن باشد، دمای منبع سرد، چند درجه‌ی سلسیوس است؟
سراسری- ۱۳۹۵

- ۱) ۲۸ ۲) ۳۵,۵ ۳) ۴۵,۵ ۴) ۹۱

پاسخ: گزینه ۳ بازده ماشین گرمایی کارنو از رابطه‌ی $\eta = 1 - \frac{T_L}{T_H}$ به دست می‌آید، بنابراین:

$$\eta = 1 - \frac{T_L}{T_H} \rightarrow \eta = 1 - \frac{\theta_C + 273}{\theta_H + 273} \xrightarrow{\theta_H = 4\theta_C} \frac{30}{100} = 1 - \frac{\theta_C + 273}{4\theta_C + 273}$$

$$\rightarrow \frac{\theta_C + 273}{4\theta_C + 273} = \frac{7}{10} \rightarrow 28\theta_C + 7 \times 273 = 10\theta_C + 2730 \rightarrow 18\theta_C = 189$$

$$\rightarrow \theta_C = 10,5^\circ C$$

۷۹- کدام داده‌ها، ممکن است مربوط به ماشین گرمایی باشد که دمای چشبه‌های گرم و سرد آن به ترتیب 400 K و 300 K است؟
خارج از کشور- ۱۳۹۲

$$Q_H = 9\text{ kJ}, |Q_L| = 2\text{ kJ}, |W| = 1\text{ kJ} \quad \text{Ⓐ} \quad Q_H = 10\text{ kJ}, |Q_L| = 8\text{ kJ}, |W| = 2\text{ kJ} \quad \text{Ⓒ}$$

$$Q_H = 8\text{ kJ}, |Q_L| = 7.5\text{ kJ}, |W| = 1.5\text{ kJ} \quad \text{Ⓓ} \quad Q_H = 6\text{ kJ}, |Q_L| = 4\text{ kJ}, |W| = 1\text{ kJ} \quad \text{Ⓑ}$$

پاسخ: گزینه ۱ اولاً ماشین گرمایی که بین این دو دما کار کند، بازده حداکثری آن برابر است با:

$$\eta_{\max} = 1 - \frac{T_L}{T_H} \Rightarrow \eta_{\max} = 1 - \frac{300}{400} = 0.25 \Rightarrow \eta_{\max} = 25\%$$

همچنین با بررسی گزینه‌های مشخص می‌شود که در گزینه‌های (۳) و (۴) اصلاً قانون اول ترمودینامیک صدق نمی‌کند و بین دو گزینه دیگر در گزینه‌ی (۱) بازده زیر ۲۵٪ می‌باشد.

$$\text{گزینه ۱: } \eta = 1 - \frac{Q_L}{Q_H} = 1 - \frac{2}{10} = 0.8 \xrightarrow{\times 100} \eta = 20\%$$

و در گزینه‌ی (۴) راندمان بیش از ۲۵٪ است که این با شرط $\eta_{\max} = 25\%$ تناقض دارد.

$$\text{گزینه ۲: } \eta = 1 - \frac{2}{3} = \frac{1}{3} \xrightarrow{\times 100} \eta \approx 33\%$$

۸۰- بازده یک ماشین گرمایی که در هر چرخه 800 J گرما به چشمه سرد می‌دهد، برابر ۰٫۲ است. این ماشین در هر چرخه چند ژول گرما از چشمه گرم می‌گیرد؟
سراسری- ۱۳۸۱

$$1000 \quad \text{Ⓐ} \quad 1600 \quad \text{Ⓒ} \quad 2000 \quad \text{Ⓑ} \quad 4000 \quad \text{Ⓓ}$$

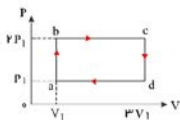
پاسخ: گزینه ۱

$$\eta = \frac{W}{Q_H} \Rightarrow \eta = \frac{Q_H - Q_L}{Q_H}$$

$$0.2 = \frac{Q_H - 800}{Q_H} \Rightarrow 0.2Q_H = Q_H - 800 \Rightarrow 800 = 0.8Q_H \Rightarrow Q_H = 1000\text{ J}$$

۸۱- مقداری گاز کامل تک اتمی در یک ماشین گرمایی چرخه‌ای را مطابق شکل زیر می‌پیماید، بازده ماشین چقدر است؟

خارج از کشور- ۱۳۹۲

$$\frac{4}{13} \quad \text{Ⓐ}$$

$$\frac{6}{13} \quad \text{Ⓒ}$$

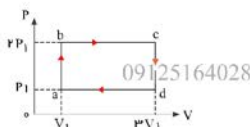
$$(C_p = \frac{5}{2}R, C_v = \frac{3}{2}R)$$

$$\frac{4}{23} \quad \text{Ⓐ}$$

$$\frac{6}{23} \quad \text{Ⓑ}$$

پاسخ: گزینه ۱ برای محاسبه‌ی بازده، کافی است مقادیر گرمای گرفته شده و کار انجام شده توسط گاز را محاسبه کنیم. در فرآیندهای

ab و bc گاز گرما دریافت کرده و مقدار کار انجام شده برابر مساحت داخل چرخه است.

$$\left\{ \begin{array}{l} \text{(مجموع)} : Q_{ab} - nC_V \Delta T - \frac{3}{2} nR \Delta T - \frac{3}{2} (P_b V_b - P_a V_a) - \frac{3}{2} \times (2P_1 V_1 - P_1 V_1) \\ \qquad \qquad \qquad = \frac{3}{2} P_1 V_1 \\ \text{(هم فشار)} : Q_{bc} = nC_P \Delta T = \frac{5}{2} (P_c V_c - P_b V_b) = \frac{5}{2} (2P_1 V_1 - 2P_1 V_1) = 10 P_1 V_1 \end{array} \right.$$

$$|W| = S = P_1 \times 2V_1 = 2P_1 V_1 \Rightarrow \eta = \frac{|W|}{Q_H} = \frac{2P_1 V_1}{\left(\frac{3}{2} P_1 V_1 + 10 P_1 V_1\right)} = \frac{2P_1 V_1}{\frac{23}{2} P_1 V_1} = \frac{4}{23}$$

تذکر: دقت شود که در مراحل da و cd ، گاز گرما از دست می‌دهد.

۸۲- درون یک اتاق، یخچالی روشن است و در یخچال باز است. اگر اتاق با محیط خارج کاملاً عایق‌بندی حرارتی شده باشد، بعد از ۲۴ ساعت کار یخچال، دمای اتاق چگونه تغییر می‌کند؟

خرج از کشور- ۱۳۸۵

(۲) افزایش می‌یابد.

(۱) ثابت می‌ماند.

(۴) یخچال در چنین شرایطی کار نمی‌کند.

(۳) کاهش می‌یابد.

پاسخ: گزینه ۲ چون درب یخچال باز است، انرژی الکتریکی که موتور یخچال مصرف می‌کند، سبب افزایش دمای اتاق می‌شود در واقع یخچال گرمای Q_L را از اتاق می‌گیرد، اما با انجام کار (W) روی آن. گرمای Q_H را به محیط بیرون یخچال انتقال می‌دهد که این محیط هم همان اتاق می‌باشد، پس نهایتاً گرما وارد محیط اتاق شده است و دمای اتاق بالا می‌رود. $Q_H = |Q_L| + |W|$

۸۳- اگر ضریب عملکرد یخچال (۱) ۱٫۵ برابر ضریب عملکرد یخچال (۲) باشد و توان الکتریکی این دو یخچال با هم برابر باشد، در یک بازه زمانی که هر دو یخچال روشن هستند، گرمایی که یخچال (۱) به بیرون می‌دهد، چند برابر گرمایی است که یخچال (۲) به بیرون می‌دهد؟

سراسری- ۱۳۹۴

(۲) $\frac{4}{3}$

(۱) $\frac{1}{2}$

(۳) $\frac{5}{4}$

(۴) بستگی به اندازه ضریب عملکرد یخچال‌ها دارد.

پاسخ: گزینه ۴ چون توان الکتریکی دو یخچال برابر است، کاری که در یک مدت معین موتور دو یخچال انجام می‌دهد، مساوی است:

$$\frac{K_1}{K_2} = \frac{Q_{L_1}}{Q_{L_2}} = \frac{Q_{L_1}}{Q_{L_2}} = 1,5$$

$$\frac{|Q_{H_i}|}{|Q_{H_r}|} = \frac{Q_{L_i} + W}{Q_{L_r} + W} = \frac{1.5Q_{L_i} + W}{Q_{L_i} + W}$$

09125164028

گرماهی که یخچال‌ها به بیرون می‌دهند، برابر $Q_L + W = |Q_H|$ است:

واضح است که برای کسر بالا نمی‌توان مقدار عددی تعیین کرد.

۸۴- در یک یخچال، گرماهی که به بیرون داده می‌شود، $\frac{5}{3}$ گرماهی است که از مواد داخل یخچال گرفته می‌شود. ضریب عملکرد این

سراسری-۱۳۹۸

یخچال چقدر است؟

۵ (۴)

۳ (۳)

۳ (۲)

۲ (۱)

پاسخ: گزینه ۳

$$K = \frac{Q_L}{W} = \frac{Q_L}{Q_H - Q_L} \xrightarrow{Q_H = \frac{5}{3}Q_L} K = \frac{Q_L}{\frac{5}{3}Q_L - Q_L} = 4$$

۸۵- ضریب عملکرد یخچالی برابر با ۴ است. این یخچال ۲ کیلوگرم آب با دمای ۱۰ درجه‌ی سلسیوس را به یخ $0^\circ C$ تبدیل کرده است. یخچال در این فرایند چند کیلوژول گرما به محیط بیرون داده است؟

سراسری-۱۳۹۳

$$(L_f = 336 \frac{kJ}{kg} \text{ و } C_{\text{آب}} = 2 C_{\text{یخ}} = 4200 \frac{J}{kg \cdot ^\circ C})$$

۹۸۷ (۴)

۸۶۷ (۳)

۳۹۳ (۲)

۳۳۳ (۱)

پاسخ: گزینه ۴

یخ $0^\circ C$ → یخ صفر درجه → آب صفر درجه → آب $10^\circ C$

$$Q_L = mc \Delta\theta_{\text{آب}} + mL_f + mc \Delta\theta_{\text{یخ}}$$

$$Q_L = 2 \times 4200 \times (10) + 2 \times 336000 + 2 \times 2100 \times 8$$

$$\Rightarrow Q_L = 84000 + 672000 + 33600 = 789600 J$$

$$\text{از طرفی: } K = 4 \Rightarrow 4 = \frac{Q_L}{Q_H - Q_L}$$

$$\Rightarrow 4Q_H - 4Q_L = Q_L \Rightarrow Q_H = \frac{5}{4}Q_L$$

$$\Rightarrow Q_H = \frac{5}{4} \times 789600 \Rightarrow Q_H = 987 kJ$$

۸۶- ضریب عملکرد یک یخ ساز ۵ است. اگر در هر ساعت ۲ kg آب با دمای $20^\circ C$ را به یخ با دمای $15^\circ C$ تبدیل کند، توانموتور الکتریکی این یخ ساز تقریباً چند وات است؟ (گرماهی نهان ذوب یخ $10^5 \frac{J}{kg} \times 3.4$ و گرماهی ویژه یخ $\frac{J}{gr \cdot ^\circ C}$ و $\gamma_{\text{آب}}$ و گرماهی

سراسری-۱۳۸۵

$$\text{ویژه آب } \frac{J}{gr \cdot ^\circ C} (147.2 \text{ است}).$$

۲۵۳ (۴)

۵۰٫۶ (۳)

۳۷٫۷ (۲)

۲۵٫۳ (۱)

پاسخ: گزینه ۳

یخ $15^\circ C$ → یخ صفر → آب صفر درجه → آب $20^\circ C$

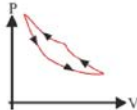
$$Q_L = mc(20 - 0) + mL_f + mc'(0 + 15)$$

$$\Rightarrow Q_L = 10^3(2 \times 2,4 \times 20 + 2 \times 340 + 2 \times 2,1 \times 15) \Rightarrow Q_L = 911 \times 10^3$$

$$K = \frac{Q_L}{W} \Rightarrow 0,91125164028 \Rightarrow W = \frac{911 \times 10^3}{0,9}$$

$$P = \frac{W}{t} \Rightarrow P = \frac{911 \times 10^3}{5 \times 3600} = 50,6W$$

۸۷- نمودار $P - V$ (فشار برحسب حجم) چرخه ای که دستگاه در یک یخچال فرضی طی می کند مانند شکل زیر است. اگر ضریب عملکرد آن ۴ و مساحت داخل چرخه $32J$ باشد. این یخچال در هر چرخه چند کیلوژول گرما به محیط می دهد؟
سراسری-۱۳۸۳

۹ (۲)

۱۵ (۴)

۳ (۱)

۱۲ (۳)

09125164028

پاسخ: گزینه ۳

$$K = \frac{Q_L}{W} \Rightarrow 4 = \frac{Q_L}{W} \Rightarrow Q_L = 12kJ$$

$$|Q_H| = Q_L + W = 12 + 2 = 14kJ$$

۸۸- یک خنک کننده در هر ساعت 6×10^6 ژول گرما از اتاق گرفته و در همان مدت $7,8 \times 10^6$ ژول گرما به فضای بیرون می دهد. توان این خنک کننده چند کیلووات است؟
سراسری-۱۳۸۳

۵ (۴)

۳ (۳)

۰,۵ (۲)

۵۰۰ (۱)

پاسخ: گزینه ۲

$$|Q_H| = Q_L + W \Rightarrow (7,8 \times 10^6) = (6 \times 10^6) + W \Rightarrow W = 1,8 \times 10^6 J$$

$$P = \frac{W}{t} \Rightarrow P = \frac{1,8 \times 10^6}{3600} = 500W = 0,5 kW$$

۸۹- توان مصرفی یک کولر گازی ۱۰۰۰ وات و ضریب عملکرد آن ۲,۵ است. این کولر در هر ساعت. چند مگاژول گرما به فضای بیرون می دهد؟
خراج از کشور-۱۳۹۱

۱۲۶۰۰ (۴)

۹۶۰۰ (۳)

۱۲,۶ (۲)

۹,۶ (۱)

پاسخ: گزینه ۲ با توجه به محاسبات زیر داریم:

$$W = Pt = 1000 \times 3600 = 36 \times 10^5 J \text{ (محاسبه ی کار انجام شده در یک ساعت)}$$

(محاسبه ی گرمای گرفته شده از داخل اتاق در یک ساعت)

$$K = \frac{Q_L}{W} \Rightarrow Q_L = KW = 2,5 \times 36 \times 10^5 J = 90 \times 10^5 J$$

$$Q_H = Q_L + W = 90 \times 10^5 + 36 \times 10^5 J = 12,6 MJ$$

۹۰- توان یک یخساز 250 W و ضریب عملکرد آن ۴ است. چند ثانیه طول می‌کشد تا این یخساز، ۲ کیلوگرم آب 20°C را به یخ 0°C تبدیل کند؟ $C_{\text{آب}} = 4200\text{ J/kg}^\circ\text{C}$ ، $C_{\text{یخ}} = 2100\text{ J/kg}^\circ\text{C}$ و $L_f = 336000\text{ J/kg}$ خارج از کشور- ۱۳۹۸

09125164028

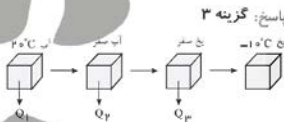
۳۵۲۸ (۴)

۸۸۲ (۳)

۳۶۰ (۲)

۹۰ (۱)

$$P = \frac{W}{t} = 250\text{ W}, K = 4 \rightarrow \frac{Q_L}{W} = 4$$

موتور درون بجای Q

$$Q = Q_1 + Q_2 + Q_3 = m_{\text{آب}} C \Delta\theta - m L_f + m_{\text{یخ}} C \Delta\theta$$

$$\rightarrow Q = 2 \times 4200 \times (0 - 20) - 2 \times 336000 + 2 \times 2100 \times (-10 - 0)$$

$$\rightarrow Q = -168000\text{ J} - 672000\text{ J} - 42000\text{ J} = -882000\text{ J}$$

$$Q_L = -(-882000\text{ J}) = 882000\text{ J} \rightarrow t = \frac{Q}{P} = \frac{882000}{250} = \frac{882000}{1000} \rightarrow t = 882\text{ s}$$

۹۱- یک ماشین گرمایی در هر دقیقه 270 kJ گرما از چشمه گرم می‌گیرد. اگر بازده آن ۴۰ درصد باشد، گرمای تلف شده این ماشین در هر ثانیه چند کیلوژول است؟ قلم چی- ۱۳۹۸

۲,۷ (۴)

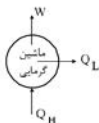
۱۰۸ (۳)

۱۶۲ (۲)

۲۷۰ (۱)

پاسخ: گزینه ۴

مطابق قانون اول ترمودینامیک برای چرخه ماشین‌های گرمایی آرمانی داریم:

$$\Delta U = 0 \Rightarrow Q_H + Q_L + W = 0 \Rightarrow Q_H = |Q_L| + |W|$$

ز طرفی رابطه بازده ماشین گرمایی به صورت $\eta = \frac{|W|}{Q_H}$ می‌باشد. بنابراین ابتدا از رابطه بازده ماشین گرمایی مقدار W را محاسبه می‌کنیم:

$$\eta = \frac{|W|}{Q_H} \Rightarrow \frac{40}{100} = \frac{|W|}{270} \Rightarrow |W| = 0,4 \times 270 = 108\text{ kJ}$$

$$Q_H = |Q_L| + |W| \Rightarrow |Q_L| = Q_H - |W| = 270 - 108 = 162\text{ kJ}$$

$$\text{گرمای تلف شده در هر ثانیه} = 162 \div 60 = 2,7\text{ kJ}$$

۹۲- با استفاده از کار خروجی یک ماشین گرمایی، می توان در هر دقیقه وزنه ای به جرم m را به اندازه $4m$ با تندی ثابت بالا برد. اگر

بازده این ماشین ۲۰ درصد و گرمایی که ماشین در هر دقیقه دریافت می کند برابر با $50 kJ$ باشد، m چند کیلوگرم است؟

۱۳۱۸- قلم چی- ۰۹۱۲۵۱۶۴۰۲۸

(۳) ۵۰۰

(۲) ۱۰۰۰

(۱) ۲۵۰

پاسخ: گزینه ۱ به کمک رابطه بازده برای ماشین های گرمایی آرمانی داریم:

$$\eta = \frac{|W|}{Q_H} \rightarrow \frac{20}{100} = \frac{|W|}{50000} \rightarrow |W| = 10000 J$$

کار خروجی ماشین روی محیط به صورت افزایش انرژی پتانسیل گرانشی وزنه ظاهر می شود. یعنی داریم:

$$|W| = U \xrightarrow{U=mgh} 10000 = m \times 10 \times 4$$

$$\rightarrow m = \frac{10000}{40} = 250 kg$$

۹۳- در طرح واره شکل زیر، تمام انرژی گرمایی تلف شده در ماشین گرمایی آرمانی (۱) را ماشین گرمایی آرمانی (۲) دریافت می

کند. اگر بازده ماشین گرمایی (۲) برابر با ۲۵ درصد باشد، بازده ماشین گرمایی (۱) چند درصد است؟

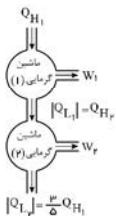
قلم چی ۱۳۱۸

(۲) ۲۵

(۱) ۱۵

(۴) ۲۰

(۳) ۳۰

پاسخ: گزینه ۴ با استفاده از رابطه بازده ماشین گرمایی آرمانی و با توجه به این که $|Q_{L1}| = Q_{H2}$ و $Q_{H2} = \frac{3}{5} Q_{H1}$ است، می

توان نوشت:

$$\eta_2 = 1 - \frac{|Q_{L2}|}{Q_{H2}} \xrightarrow{\eta_2 = \frac{25}{100} = \frac{1}{4}} \frac{1}{4} = 1 - \frac{\frac{3}{5} Q_{H1}}{Q_{H2}}$$

$$\frac{Q_{H2} - |Q_{L2}|}{Q_{H2}} \rightarrow \frac{3}{4} = \frac{3}{5} \frac{Q_{H1}}{|Q_{L1}|} \Rightarrow \frac{|Q_{L1}|}{Q_{H1}} = \frac{4}{5}$$

$$\eta_1 = 1 - \frac{|Q_{L1}|}{Q_{H1}} \Rightarrow \eta_1 = 1 - \frac{4}{5} \Rightarrow \eta_1 = \frac{1}{5} \Rightarrow \eta_1 = 20\%$$

۹۴- اگر دمای چشمه سرد یک ماشین گرمایی فرضی را که با چرخه کارنو کار می کند، ۱۰۰ کلون کاهش دهیم، بازده آن برحسب درصد (از به $\eta + 20$) تبدیل می شود. دمای چشمه گرم این ماشین چند درجه سلسیوس است؟

قلم چی- ۱۳۹۸

09125164028

۳۰۰ (۳)

۳۲۷ (۲)

۵۰۰ (۱)

پاسخ: گزینه ۴ با استفاده از رابطه بازده یک ماشین گرمایی فرضی که چرخه کارنو را طی می کند، می توان نوشت:

$$\eta_{\text{کارنو}} = 1 - \frac{T_L}{T_H} \quad (I)$$

در حالت دوم، با کاهش دمای چشمه سرد، بازده ماشین ۲۰٪ و یا $\frac{1}{5}$ افزایش می یابد. بنابراین داریم:

$$\eta'_{\text{کارنو}} = 1 - \frac{T'_L}{T_H} \Rightarrow \eta_{\text{کارنو}} + \frac{1}{5} = 1 - \frac{T_L - 100}{T_H}$$

$$\xrightarrow{(I)} 1 - \frac{T_L}{T_H} + \frac{1}{5} = 1 - \frac{T_L}{T_H} + \frac{100}{T_H} \Rightarrow T_H = 500 \text{ K} \Rightarrow \theta_H = 500 - 273 = 227^\circ \text{C}$$

قلم چی- ۱۳۹۸

۹۵- چه تعداد از موارد زیر نادرست است؟

الف) در ماشین های گرمایی با ترکیب چند فرایند ترمودینامیکی، دستگاه مقداری گرما از محیط دریافت و بخشی از آن را به کار روی محیط تبدیل می کند.

ب) با برخی ساده سازی ها در چرخه ماشین بخار می توان به چرخه ای آرمانی موسوم به چرخه اتو رسید.

پ) در چرخه ماشین درون سوز بنزینی چهار فرایند همراه با حرکت پیستون اند که به آن ها ضربه می گویند.

ت) بازده واقعی ماشین های درون سوز بنزینی در حدود ۲۰ تا ۳۰ درصد و بازده ماشین های برون سوز بخار ۳۰ تا ۴۰ درصد است.

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

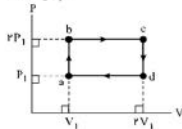
۱ (۱)

پاسخ: گزینه ۱ بررسی مورد نادرست:

ب: تحلیل دقیق چرخه یک ماشین بخار دشوار است. اما با برخی ساده سازی ها می توان به تحلیل این ماشین ها پرداخت و به چرخه ای آرمانی موسوم به چرخه رانکین رسید.

۹۶- مقداری گاز کامل تک اتمی در یک ماشین گرمایی، چرخه ای را مطابق شکل زیر می پیماید. در این صورت، بازده این ماشین

قلم چی- ۱۳۹۸

گرمایی کدام است؟ ($R = 8 \text{ J/mol} \cdot \text{K}$, $C_{V,m} = \frac{5}{2} R$, $C_{P,m} = \frac{7}{2} R$)

۳ (۲)

۲ (۱)

۴ (۳)

۴ (۴)

پاسخ: گزینه ۲ این ماشین گرمایی در فرایندهای ab و bc گرما می گیرد:

$$Q_H = Q_{ab} + Q_{bc}$$

$$ab : \text{هم حجم} \Rightarrow Q_{ab} = nC_V(\Delta T)_{ab} \Rightarrow Q_{ab} = \frac{5}{2} nR(\Delta T)_{ab}$$

$$= \frac{5}{2} V(\Delta P)_{ab} = \frac{5}{2} \times V_1 \times (2P_1 - P_1) = \frac{5}{2} P_1 V_1$$

$$bc \Rightarrow Q_{bc} = nC_p(\Delta T)_{bc} \Rightarrow Q_{bc} = \frac{5}{2}nR(\Delta T)_{bc}$$

$$= \frac{5}{2} \times P(\Delta V)_{bc} = \frac{5}{2} \times (4P_1 V_1 - P_1 V_1) = \frac{5}{2} P_1 V_1$$

$$\Rightarrow Q_H = Q_{ab} + Q_{bc} = \frac{3}{2} P_1 V_1 + \frac{5}{2} P_1 V_1 = \frac{13}{2} P_1 V_1$$

$$|W| = \text{مساحت داخل چرخه} = P_1 V_1 \Rightarrow \eta = \frac{|W|}{Q_H} = \frac{P_1 V_1}{\frac{13}{2} P_1 V_1} = \frac{2}{13}$$

۹۷- یک ماشین گرمایی در هر چرخه $12kJ$ گرما از منبع دمایی دریافت می کند. اگر بازده این ماشین گرمایی 40% درصد باشد و در یک دقیقه، با گرمایی اتلافی این ماشین بتوان $2kg$ یخ با دمای $0^\circ C$ را به طور کامل به آب با دمای $0^\circ C$ تبدیل کرد. این ماشین گرمایی در هر ثانیه چند مرتبه این چرخه را طی می کند؟ ($L_F = 336kJ/kg$)

قلم چی- ۱۳۹۸

۱۲۰ (۴)

۶۰ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

پاسخ: گزینه ۴

$$\eta = 1 - \frac{|Q_L|}{Q_H} = 0,4 = 1 - \frac{|Q_L|}{12} \Rightarrow \frac{|Q_L|}{12} = 0,6 \Rightarrow |Q_L| = 7,2kJ$$

اگر تعداد مرتبه هایی که چرخه طی می شود را n بنامیم. $n|Q_L| = mL_F$ خواهد بود. بنابراین:

$$n = \frac{mL_F}{|Q_L|} = \frac{2 \times 336}{7,2} = 93,3 \approx 93$$

چون در یک دقیقه ۹۳ بار چرخه طی شده است. پس در هر ثانیه ۲ بار چرخه طی شده است.

۹۸- با یک ماشین گرمایی می توان در هر دقیقه وزنه ای به جرم $50kg$ را به اندازه $20m$ با تندی ثابت بالا برد. اگر بازده ماشین 25% باشد. گرمایی که ماشین در هر دقیقه می گیرد، چند کیلوژول است؟ ($g = 10N/kg$)

قلم چی- ۱۳۹۸

۴۰ (۴)

۳۰ (۳)

۲۰ (۲)

۱۰ (۱)

پاسخ: گزینه ۴

$$\left. \begin{aligned} \eta = \frac{W}{Q_H} \\ W = mgh \end{aligned} \right\} 0,25 = \frac{50 \times 10 \times 20}{Q_H}$$

$$\rightarrow Q_H = 40000J = 40kJ$$

۹۹- توان خروجی و بازده یک ماشین گرمایی به ترتیب $20kW$ و 10% درصد است. اگر این ماشین در هر چهار دقیقه 480 چرخه را طی کند، اندازه گرمایی که در هر چرخه به چشمه سرد می دهد برابر با چند کیلوژول است؟

قلم چی- ۱۳۹۸

۱۰۰ (۴)

۹۰ (۳)

۸۰ (۲)

۹۴,۵ (۱)

پاسخ: گزینه ۳ طبق رابطه راندمان (η) و توان (P) داریم:

$$\eta = \frac{|W|}{Q_H} \cdot P = \frac{W}{t} \rightarrow \eta = \frac{P \cdot t}{Q_H} \rightarrow \frac{10}{100} = \frac{20 \times 10^3 \times 4 \times 60}{Q_H} \rightarrow Q_H = 48 \times 10^3 J$$

$$\text{سوال مقدار } Q_L \text{ را ميخواهد} \rightarrow \eta = 1 - \frac{|Q_L|}{Q_H} = 1 - \frac{10}{100} = 1 - \frac{|Q_L|}{48 \times 10^6} \rightarrow \frac{9}{10} = \frac{Q_L}{48 \times 10^6}$$

$$\Rightarrow Q_L = 48 \times 9 \times 10^5 = 4028 \text{ J}$$

حالا اين مقدار گرمای داده شده به منبع سرد در 480 چرخه است. اما سوال Q_L را در هر چرخه خواسته پس:

$$\text{چرخه هر } Q_L = \frac{48 \times 9 \times 10^5}{480} = 9 \times 10^3 \text{ J} = 9000 \text{ J}$$

قلم چي- 1398

100- کدام يك از گزینه های زیر نادرست است؟

- 1) اگر قانون دور ترموديناميك به بيان ماشين گرمایی نقض شود، قانون دوم ترموديناميك به بيان يخبالی نیز نقض می شود.
 2) ممكن نيست دستگاه چرخه ای را ببيماید که در طی آن مقداری گرما را از منبع دما بالا جذب و تمام آن را به کار تبديل کند.
 3) اگر در چرخه يك ماشين گرمایی، تمام گرمای گرفته از منبع دما بالا به کار تبديل شود، قانون اول و دوم ترموديناميك نقض شود.
 4) اگر در يك فرآيند، تمام گرمای دريافتي توسط گاز به کار تبديل شود، نمی توان گفت که قوانين ترموديناميك الزاماً نقض می شوند.
 پاسخ: گزینه 3 اگر در چرخه يك ماشين گرمایی، تمام گرمای گرفته شده از منبع دما بالا به کار تبديل شود، قانون اول ترموديناميك نقض نمی شود؛ اما براساس قانون دوم ترموديناميك امکان طراحی و ساخت ماشینی که اين تبديل را انجام دهد، غيرممکن است.
 در مورد گزینه 4: توجه کنید ممكن است در يك فرآيند (انبساط هم دما) گاز تمام گرمای دريافتي را به کار تبديل کند. اين موضوع تناقضی با قوانين ترموديناميك ندارد.

101- اطلاعات ماشين های گرمایی فرضی A، B و C که هر کدام بين دو دمای 300K و 400K کار می کنند، در زیر آورده شده است. کدام ماشين قابل ساخت است؟

$$A: W = -400\text{J}, Q_L = -1800\text{J}, Q_H = 2000\text{J}$$

$$B: W = -400\text{J}, Q_L = -2000\text{J}, Q_H = 600\text{J}$$

$$C: W = -400\text{J}, Q_L = -3600\text{J}, Q_H = 4000\text{J}$$

1) A و C

2) B

3) C

4) A

پاسخ: گزینه 3 طبق قضيه کارنو بيسترين پايه ماشين گرمایی ای که بين دو منبع با دمای T_L (دمای منبع دما پايين) و T_H (دمای منبع دما بالا) کار می کند برابر است با:

$$\eta_{\max} = 1 - \frac{T_L}{T_H}$$

بنابراين ماشینی قابل ساخت است که بازده آن از اين مقدار بيشتري نباشد:

$$\eta_{\max} = \eta_{\text{Carnot}} = 1 - \frac{T_L}{T_H} = 1 - \frac{300}{400} = \frac{1}{4}$$

$$\eta = \frac{|W|}{Q_H} \Rightarrow \begin{cases} A : \eta = \frac{F_{00}}{F_{000}} = \frac{1}{50} < \frac{1}{3} \quad \checkmark \\ B : \eta = \frac{F_{000}}{F_{00}} = \frac{3}{1} > \frac{1}{3} \quad \times \\ C : \eta = \frac{F_{00}}{F_{000}} = \frac{1}{10} < \frac{1}{3} \quad \checkmark \end{cases}$$

همچنین قانون اول ترمودینامیک نیز نباید نقض شود. بنابراین:

$$Q_H = |W| + |Q_L| \Rightarrow \begin{cases} A : 2000 \stackrel{?}{=} 400 + 1800 \quad \times \\ B : 400 \stackrel{?}{=} 400 + 360 \quad \checkmark \end{cases}$$

بنابراین فقط ماشین C قابل ساخت است.

۱-۲ دمای منبع دما پایین در یک یخچال کارنو برابر با $3^\circ C$ است. اگر دمای منبع دما بالای آن را از $47^\circ C$ به $27^\circ C$ کاهش دهیم، ضریب عملکرد آن چگونه تغییر می کند؟

قلم-جی-۱۳۹۸

(۱) ۵۰ درصد کاهش می یابد.

(۲) تقریباً ۳۳٫۳ درصد کاهش می یابد.

(۳) ۵۰ درصد افزایش می یابد.

(۴) تقریباً ۳۳٫۳ درصد افزایش می یابد.

پاسخ: گزینه ۲ با استفاده از تعریف ضریب عملکرد یک یخچال کارنو، داریم:

$$K_{\text{کارنو}} = \frac{T_L}{T_H - T_L} = \frac{273 + \theta_L}{\theta_H - \theta_L} \xrightarrow{\theta_L \text{ ثابت است}} \frac{(K_{\text{کارنو}})_2}{(K_{\text{کارنو}})_1} = \frac{\theta_H - \theta_L}{\theta_H - \theta_L} \Rightarrow \frac{(K_{\text{کارنو}})_2}{(K_{\text{کارنو}})_1} = \frac{42 - (-3)}{27 - (-3)} = \frac{3}{2}$$

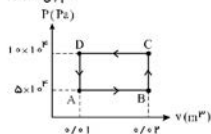
بنابراین درصد تغییرات ضریب عملکرد یخچال کارنو فرضی برابر است با:

$$\frac{\Delta K_{\text{کارنو}}}{(K_{\text{کارنو}})_1} \times 100 = \left(\frac{(K_{\text{کارنو}})_2}{(K_{\text{کارنو}})_1} - 1 \right) \times 100 = \left(\frac{3}{2} - 1 \right) \times 100 = 50\%$$

۱-۳ یک مول گاز کامل تک اتمی در یک یخچال فرضی چرخه ای مطابق شکل زیر را می بینیم. ضریب عملکرد این یخچال کدام

قلم-جی-۱۳۹۸

است؟ $(C_P = \frac{5}{2}R, C_V = \frac{3}{2}R)$

(۱) ۴

(۲) ۵٫۵

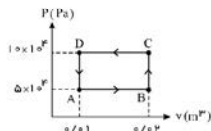
(۳) ۴٫۵

(۴) ۵

پاسخ: گزینه ۲

ابتدا کار انجام شده بر روی یخچال را که برابر است با مساحت داخل چرخه است، حساب

می کنیم:

$$W_{\text{چرخه}} = \text{مساحت مستطیل} = (0.02 - 0.01) \times (10 \times 10^5 - 5 \times 10^5) \Rightarrow W = 500 \text{ J}$$

باتوجه به فرایندهای این چرخه، در فرایندهایی که دمای گاز افزایش می یابد (فرایندهای AB و BC) گاز گرمای Q_L را از

محیط سرد داخل یخچال می گیرد. بنابراین داریم:

$$Q_{AB} = \frac{\Delta}{\gamma} P_{AB} (V_B - V_A) \Rightarrow Q_{AB} = \frac{\Delta}{\gamma} \times \Delta \times 10^6 \times (0,02 - 0,01) = 1250 J$$

09125164028

$$Q_{BC} = \frac{\gamma}{\gamma} V_{BC} (P_C - P_B) \Rightarrow Q_{BC} = \frac{\gamma}{\gamma} \times 0,2 \times (10 \times 10^6 \times \Delta \times 10^6) = 1500 J$$

$$Q_L = Q_{AB} + Q_{BC} = 1250 + 1500 \Rightarrow Q_L = 2750 J$$

در نهایت ضریب عملکرد یخچال را به صورت زیر به دست می آوریم:

$$K = \frac{Q_L}{W} = \frac{2750}{500} \Rightarrow K = 5,5$$

۱۰۴- به وسیله یخچالی با ضریب عملکرد ۴,۲ و توان ۵۰۰ W بعد از چند ثانیه می توان دمای یک کیلوگرم آب را به اندازه ۵۰°C پایین آورد؟

قلم چی-۱۳۹۸

(آب تغییر حالت نمی دهد و $c_w = 4200 \frac{J}{kg \cdot C}$)

۵۰ (۴)

۱۰۰ (۳)

۱۵۰ (۲)

۲۰۰ (۱)

پاسخ: گزینه ۳ با استفاده از تعریف ضریب عملکرد یخچال، داریم:

$$Q_L = |mc\Delta\theta| \rightarrow Q_L = 1 \times 4200 \times 50$$

$$K = \frac{Q_L}{W} \rightarrow K = \frac{Q_L}{Pt} \rightarrow 4,2 = \frac{1 \times 4200 \times 50}{500 \times t} \rightarrow t = \frac{4200}{4,2} = 1000$$

۱۰۵- ضریب عملکرد یک یخچال فرضی کارنو که بین دو منبع با دماهای ۴۷°C و ۱۶۷°C کار می کند، کدام است؟ قلم چی-۱۳۹۸

 $\frac{7}{4}$ (۴) $\frac{7}{3}$ (۳) $\frac{8}{5}$ (۲) $\frac{8}{3}$ (۱)

پاسخ: گزینه ۱ ضریب عملکرد یک یخچال فرضی کارنو برابر است با:

$$K_{\text{کارنو}} = \frac{T_L}{T_H - T_L} = \frac{273 + 47}{167 - 47} \Rightarrow K_{\text{کارنو}} = \frac{8}{3}$$

106- با توجه به جدول زیر، کدام وسیله نشان دهندهٔ یخچالی است که در آن قانون دوم ترمودینامیک نقض می‌شود؟

قلم چی- ۱۳۹۸

09125164028

وسیله	$Q_H(J)$	$Q_C(J)$	$W(J)$
A	۱۰۰	-۶۰	-۴۰
B	-۵۰	۵۰	۰
C	-۱۰۰	۶۰	۳۰
D	۵۰	۰	-۵۰

D (۴)

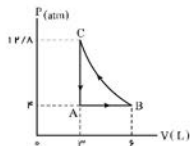
C (۳)

B (۲)

A (۱)

پاسخ: گزینه ۲ می‌دانیم علامت W ، Q_H و Q_C در یخچال به ترتیب منفی، مثبت و مثبت هستند. بنابراین وسیله های A و C می‌توانند یخچال باشند. اما با توجه به بیان یخچالی قانون دوم ترمودینامیک، امکان ندارد در یخچالی بدون انجام کار، گرما از جسم سرد گرفته و به جسم گرم منتقل شود. به عبارت ساده‌تر در چرخهٔ یک یخچال امکان ندارد $W = 0$ باشد. به این ترتیب وسیلهٔ B یخچالی است که قانون دوم ترمودینامیک را نقض می‌کند.

107- نمودار $P-V$ چرخه‌ای که مقدار معینی گاز کامل تک‌اتمی داخل یخچالی فرضی طی می‌کند، مطابق شکل زیر است. اگر فرآیند آرمانی BC بی‌دررو باشد، ضریب عملکرد این یخچال کدام است؟ ($C_P = \frac{5}{2}R$ و $C_V = \frac{3}{2}R$) قلم چی- ۱۳۹۸

۳,۱۲۵ (۱)

۳,۱۲۵ (۲)

۲,۵ (۳)

۳,۵ (۴)

پاسخ: گزینه ۱ ضریب عملکرد یخچال برابر $K = \frac{Q_C}{W}$ است. کافایت Q_C و W حساب شود:

$$Q_{CA} = Q_{BC} + Q_{AB} + Q_{CA} \quad ; \quad Q_{\text{چرخه}} = -W_{\text{چرخه}} \rightarrow -W_{\text{چرخه}} = Q_{\text{مجموع}} + Q_{\text{درزرد}} \quad BC + Q_{\text{مجموع}} \quad CA$$

$$\rightarrow -W_{\text{چرخه}} = \left(\frac{C_P}{R}\right)P\Delta V + 0 + \left(\frac{C_V}{R}\right)V\Delta P$$

$$\rightarrow -W_{\text{چرخه}} = \frac{5}{2} \times 4 \times 10^5 \times 3 \times 10^{-2} + \frac{3}{2} \times 3 \times 10^{-2} \times (-1,78 \times 10^5)$$

$$\rightarrow -W_{\text{چرخه}} = 3000 + (-3960) = -960 \Rightarrow W_{\text{چرخه}} = 960 \text{ ج}$$

از طرفی هم Q_C گرمایی است که گازی گیرد (علامت +) پس:

$$Q_C = Q_{AB} = +3000 \text{ ج}$$

در نتیجه داریم:

$$K = \frac{Q_L}{W} = \frac{3000}{960} = 3,125$$

قلم چی - ۱۳۹۸ 09125164028

۱۰۸ - کدام گزینه در مورد یخچال‌ها نادرست است؟

- ① با استفاده از کار، گرما را از منبعی دما پایین می‌گیرد و به منبعی دما بالا می‌دهد.
 ② ضریب عملکرد یخچال یکا ندارد.
 ③ هرچه اختلاف دما بین دو منبع دما بالا و دما پایین بیشتر باشد، ضریب عملکرد یخچال کارنو بزرگتر است.
 ④ گرما به طور خود به خودی از جسم با دمای پایین‌تر به جسم با دمای بالاتر منتقل نمی‌شود.

پاسخ: گزینه ۳ با توجه به رابطه $K_{\text{یخچال}} = \frac{T_L}{T_H - T_L}$ ، هر چه اختلاف دمای دو منبع دما بالا و دما پایین بیشتر شود، مخرج کسر در این رابطه بزرگتر می‌شود. بنابراین با افزایش اختلاف دما بین دو منبع دما بالا و دما پایین، ضریب عملکرد یخچال کارنو کوچک‌تر می‌شود.
 سایر گزینه‌ها صحیح است.

۱۰۹ - توان موتور یک یخچال برابر ۲۱۰ وات و ضریب عملکرد آن برابر ۲ است. چند ثانیه طول می‌کشد تا این یخچال، دمای ۱ kg آب را بدون تغییر حالت فیزیکی ۵°C کاهش دهد؟ ($c_{\text{آب}} = 4200 \text{ J/kg} \cdot \text{C}$)

قلم چی - ۱۳۹۸

- ① ۱ ② ۵ ③ ۱۰ ④ ۵۰

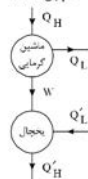
پاسخ: گزینه ۴ گرمایی که برای کاهش دمای آب لازم است از آن گرفته شود، برابر است با:

$$Q = mc_{\text{آب}}|\Delta\theta| \Rightarrow Q = 1 \times 4200 \times | -5 | = 21000 \text{ J} \Rightarrow Q_L = 21000 \text{ J}$$

$$K = \frac{Q_L}{W} = \frac{Q_L}{Pt} \Rightarrow t = \frac{Q_L}{PK} = \frac{21000}{210 \times 2} = 50 \text{ s}$$

۱۱۰ - مطابق شکل زیر، کار مورد نیاز برای عملکرد یک یخچال با ضریب عملکرد ۵، توسط یک ماشین گرمایی با بازده ۲۵ درصد تأمین می‌شود. اگر $|Q'_H|$ مقدار گرمایی باشد که یخچال به محیط بیرون می‌دهد و Q_H مقدار گرمایی باشد که ماشین گرمایی از منبع

قلم چی - ۱۳۹۸

① $\frac{5}{4}$

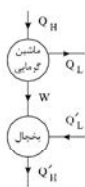
② $\frac{1}{4}$

ما بالا دریافت می‌کند. $\frac{|Q'_H|}{Q_H}$ کدام است؟

③ $\frac{1}{3}$

④ $\frac{1}{2}$

پاسخ: گزینه ۳

می دانیم در ماشین گرمایی $\eta = \frac{|W|}{Q_H}$ است. از طرف دیگر در یخچال عملکرد برابر $K = \frac{Q'_L}{W}$ است. بنابراین، با توجه به این که در یخچال $|Q'_H| = Q'_L + W$ است می توان نوشت:

$$|Q'_H| = KW + W \Rightarrow |Q'_H| = (K + 1)W \xrightarrow{|W| = \eta Q_H} |Q'_H| = (K + 1) \times \eta Q_H$$

$$\Rightarrow \frac{|Q'_H|}{Q_H} = (K + 1)\eta \xrightarrow[\eta = 0,25 = \frac{1}{4}]{K = 5} \frac{|Q'_H|}{Q_H} = (5 + 1) \times \frac{1}{4} = \frac{6}{4} \Rightarrow \frac{|Q'_H|}{Q_H} = \frac{3}{2}$$

09125164028

111- به وسیله یخچالی با ضریب عملکرد $4,2$ و توان 250 W ، بعد از چند ثانیه می توان دمای 1 kg آب را به اندازه 25°C پایین آورد؟ ($c_p = 4200 \text{ J/kg} \cdot ^\circ \text{C}$ و آب تغییر حالت نمی دهد).

- ۱) 25 ۲) 50 ۳) 75 ۴) 100

پاسخ: گزینه ۴ یخچال با انجام کار W ، گرمای Q_L را از محیط داخل یخچال گرفته و گرمای $|Q_H| = W + Q_L$ را به محیط بیرون می دهد. با استفاده از تعریف ضریب عملکرد یک یخچال، داریم:

$$K = \frac{Q_L}{W} = \frac{mc\Delta\theta}{P \cdot t} \Rightarrow 4,2 = \frac{1 \times 4200 \times 25}{250t} \Rightarrow t = 100 \text{ s}$$

112- توان مصرفی یک کولر گازی 2 کیلووات و ضریب عملکرد آن 4 است. این کولر در هر دقیقه چند ژول گرما به فضای بیرون می دهد؟

- ۱) 10^4 ۲) 6×10^4 ۳) 8×10^5 ۴) 6×10^5

پاسخ: گزینه ۴ می توانیم توان ها را به صورت $P_H = \frac{Q_H}{t}$ و یا $P_W = \frac{W}{t}$ نمایش دهیم:

$$K = \frac{Q_L}{W} = \frac{Q_H - W}{W} = \frac{|Q_H|}{W} - 1 \Rightarrow |Q_H| = (K + 1)W \Rightarrow \frac{|Q_H|}{t} = (K + 1) \frac{W}{t}$$

$$\Rightarrow P_H = (K + 1)P_W$$

$$P_H = (4 + 1) \times 2 \times 10^3 \Rightarrow P_H = 10^4 \text{ W}$$

$$Q_H = P_H t = 10^4 \times 60 = 6 \times 10^5 \text{ J}$$

روش دوم:

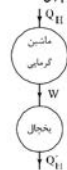
$$P = \frac{W}{t} \Rightarrow 2 = \frac{W}{60} \Rightarrow W = 120 \text{ kJ}$$

$$K = \frac{Q_C}{W} \Rightarrow 4 = \frac{Q_C}{120} \Rightarrow Q_C = 480 \text{ kJ}$$

$$|Q_H| = Q_C + W = 480 + 120 = 600 \text{ kJ} = 6 \times 10^5 \text{ J}$$

۱۱۳- مطابق شکل زیر، کار مورد نیاز برای عملکرد صحیح یک یخچال با ضریب عملکرد ۵ توسط یک ماشین گرمایی با بازده ۲۵ درصد تأمین می‌شود. در این حالت مقدار گرمایی که یخچال به محیط بیرون می‌دهد، چند برابر مقدار گرمایی است که ماشین گرمایی از چشمه با دمای بالا دریافت می‌کند؟

قلم چی- ۱۳۹۸

$$\frac{5}{3} \quad (2)$$

$$1 \quad (4)$$

$$\frac{5}{3} \quad (1)$$

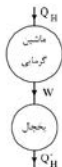
$$\frac{2}{3} \quad (3)$$

09125164028

پاسخ: گزینه ۳

می‌دانیم در ماشین گرمایی $\frac{|W|}{Q_H} = \eta$ است از طرف دیگر در یخچال ضریب عملکرد برابر $K = \frac{Q_L}{W}$ است.

بنابراین با توجه به این که در یخچال $|Q_H| = Q_L + W$ است، می‌توان نوشت:

$$|Q_H| = Q_L + W \xrightarrow{Q_L = KW} |Q_H| = KW + W$$

$$\Rightarrow |Q_H| = (K + 1)W \xrightarrow{|W| = \eta Q_H} |Q_H| = (K + 1)\eta Q_H$$

$$\Rightarrow \frac{|Q_H|}{Q_H} = (K + 1)\eta \xrightarrow{K=5, \eta=0.25} \frac{|Q_H|}{Q_H} = (5 + 1) \times \frac{1}{4} = \frac{6}{4} \Rightarrow \frac{|Q_H|}{Q_H} = \frac{3}{2}$$

۱۱۴- مخترعی ادعا می‌کند چهار ماشین گرمایی و یخچال ساخته که داده‌های آن‌ها در جدول آمده است. با توجه به قانون‌های اول و دوم ترمودینامیک، کدام یک از آن‌ها امکان‌پذیر است؟

ماشین	$W(J)$	$Q_L(J)$	$Q_H(J)$
A	640	100	20
B	0	40	40
C	-65	0	65
D	70	40	110

A (1)

B (2)

C (3)

D (4)

پاسخ: گزینه ۴

در ماشین گرمایی $Q_H = |Q_L| + |W|$: قانون اول ترمودینامیک

$$|Q_H| = Q_L + W \text{ در یخچال‌ها}$$

در ماشین گرمایی $Q_L \neq 0$: قانون دوم ترمودینامیک

$$W \neq 0 \text{ در یخچال‌ها}$$

ماشین گرمایی A، قانون اول ترمودینامیک را نقض می‌کند.

یخچال B، قانون دوم ترمودینامیک را نقض می‌کند.

ماشین گرمایی C، قانون دوم ترمودینامیک را نقض می‌کند.

09125164028

09125164028